

KERKBEHEER

In deze uitgave:

- Verslagen van het afgelopen najaar gehouden regio-bijeenkomsten in Groningen en Noord-Holland.
- Een samenvatting van de perspresentatie van de actie Kerkbalans 2013.
- Uitgangspunten om tot een succesvolle plaatselijke geldwervingsactie te komen en de start per 1 februari 2013 van het project "Ondersteuning plaatselijke geldwerving".

VERENIGING VOOR

KERKRENTMEESTERLIJK

BEHEER IN DE PKN

van hoogevest architecten

- restauratie
- nieuwbouw
- herbestemming
- herinrichting
- onderhoud
- historisch onderzoek
- bouwadvies

Bureau voor Architectuur en Restauratie
Bureau voor Consultancy
Bureau voor Architectuurhistorie Kariatiden

Westsingel 9, 3811 BA Amersfoort
033 4631705 bureau@vanhoogevest.nl
www.vanhoogevest.nl
www.bouwenophistorie.nl

SLOOFF - ORGELBOUW www.sloofforgelbouw.nl

Luijtenstraat 17
2941 CE Lekkerkerk

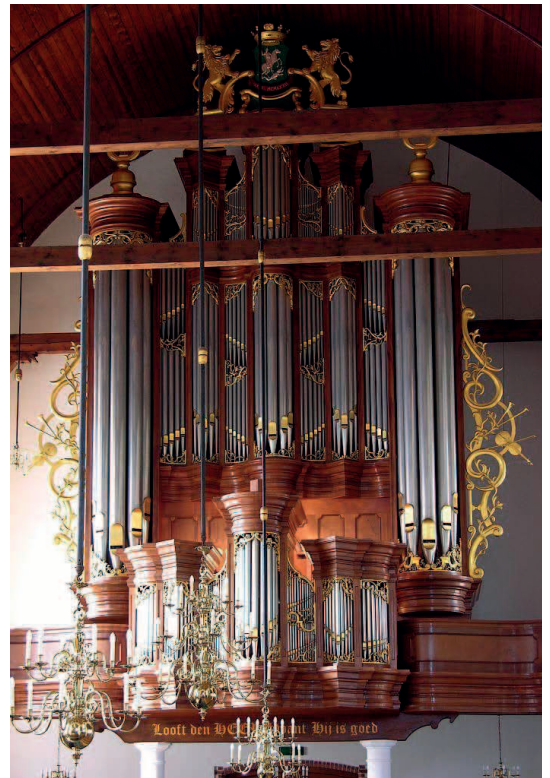
Tel.: 0180—68 15 62
e-mail: info@sloofforgelbouw.nl

- Nieuwbouw
- Restauratie
- Stemmen en
- Onderhoud

KERKORGELBOUWERS

J.L. VAN DEN HEUVEL

De kracht in vellen offset.

Roto Smeets Grafiservices

Een bedrijf dat vecht voor de successen van zijn klanten. Of het nu gaat om vellen offset, pre-media, nabewerking, pre-distributie of distributie... Superstrong, sharp, safe & fast.

Grafiservices

T 030 - 282 28 22
T 040 - 250 50 00
www.rsgrafiservices.nl

vdheuvel.orgelbouw@wxs.nl <http://vandenheuvel-orgelbouw.nl>

Amstelwijckweg 44, 3316 BB DORDRECHT Tel. 078 6 17 95 40

De Fontein in Bunschoten

Een **goede verstaanbaarheid** in de kerk is niet altijd eenvoudig te realiseren. Door een veelheid aan akoestische factoren is het nodig een professionele en ervaren partner in te schakelen.

Schaapsound is dé leverancier op het gebied van kerkgeluids-installaties, projectie en videoapparatuur en moderne oplossingen voor de kerktelefoon.

Niet alleen door jarenlange ervaring in honderden kerken, maar ook door ons specialisme in het zelf ontwikkelen van hoogwaardige, innovatieve producten. **Zo kunnen we optimaal inspelen op uw specifieke situatie.**

schaapsound

Kaartenmakerstraat 18
2984 CB **Ridderkerk**
0180-41 46 00

Baileystraat 2a,
8013 RV **Zwolle**
038-785 19 77

Solvayweg 12A
6049 CP **Roermond-Herten**
0475-82 02 01

www.schaapsound.nl
info@schaapsound.nl

Uw digitaal kerkelijk bureau: SKG Collect!

Gemeenten en kerken die behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland kunnen bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer sparen, lenen en hun betalingsverkeer regelen. Bovendien biedt SKG Online u de mogelijkheid digitaal betalingen te verrichten. SKG werkt zonder winstoogmerk. Met gunstige rentepercentages en lage kosten voor betalingsverkeer.

Want ons motto is: *Geld van de kerk voor de kerk!*

www.skggouda.nl

Cantor gaat volledig op de digitale toer...met de best verstaanbare kerkgeluidsinstallaties

Wij zijn genomineerd door Nederlandse kerkbesturen en rentmeesters van de grootste kerken als vakbedrijf..

Volledige besturing vanaf een laptop, Ipad en een speciale kosterregeling die gemonteerd kan worden in bijvoorbeeld de kosterbank voor noodzakelijke inregelingen

Instelbare presets zoals:

1. voorgangers met zachte stem,
2. voorgangers met harde stem,
3. volle kerk,
4. halfvolle kerk,
5. etc. etc.

Maar bovenal sterk verminderde galmwerking van de kerkzaal door exclusieve digitale geluidsruilen die ter plaatse gevoed worden uit het lichtnet zonder extra versterkers.

24 uurs service
overal in Nederland

Onze kennis van zaken zetten we feilloos om in adviezen voor de meest geschikte apparatuur en het beste geluid ook in úw kerk!!!

Dialog Church Sound

Bolognalaan 6

5632 RL Eindhoven

☎ 040 – 2420840

☎ 040 – 2426125

🌐 www.cantorsound.nl

✉ info@cantorsound.nl

Dialog Church Sound ... van het goede het beste!

De VKB heeft in samenwerking met Marsh en Mercer het totaalpakket aan collectieve polissen verbeterd. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt voor de VKB-leden en hebben zeer scherpe premies. Op de internetsite www.vkb-verzekeringen.nl kunt u verzekeringen afsluiten, schaden melden en informatie handig terugvinden. Voor gemeenten, betrokken medewerkers, predikanten, maar ook vrijwilligers zijn adequate verzekeringen beschikbaar. De meeste VKB-leden maken al gebruik van onderstaande verzekeringen:

Marsh:

- bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- brandverzekering
- fraude- en berovingverzekering
- wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- rechtsbijstandverzekering

Mercer:

- groepsreis/ongevallenverzekering
- ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- persoonlijke ongevallenverzekering
- vervangingsverzekering predikanten
- verzuimverzekering
- WGA hiaatverzekering
- zorgverzekering

Uw contactpersoonPieter Stoeltie | T: 020 -54 17 539 | E: info.vkb@mmc.com**Uw contactpersoon**Tibaut Gaspers | T: 010 - 40 60 964 | E: info.vkb@mmc.com

KERKBEHEER

Colofon

Dagelijks bestuur VKB

Mr. P.A. de Lange, Piershil, voorzitter
 Drs. C. de Raadt, Bodegraven, vice-voorzitter
 H. Jonkvorst, Woudenberg, secretaris
 W.G. Roseboom, Nieuwegein, 2e secretaris-penningmeester
 Ing. D.J. van Cuilenburg AA/MA, Leiden, penningmeester
 mevr. E.J. Steensma-Dijk, Buitenpost, lid
 M.G.R. Barendrecht, Maassluis, lid
 Prof. ir. M.J.L. Tiernego, Breda, lid
 Ir. B.P. de Wit RTD, Sprang-Capelle, lid.

Ereleden

D.G. Bijl, Th.L. van Hazel en drs. G. van Soest

Redactie

W.G. Roseboom, voorzitter, J.C. Riemersma, H.L. Roth en R.M. Belder, eindredacteur

Centraal Bureau

Nicolaas Maessingel 271D, 3311 KS Dordrecht
 E-mail: info@kerkrentmeester.nl;
 Tel. 078 - 639 36 66, fax. 078 - 631 59 49
 Website: www.kerkrentmeester.nl

Postadres administratie en redactie

Postbus 176, 3300 AD Dordrecht

Abonnementen

Abonnementsprijs per jaar voor leden van de VKB: 1 t/m 5 abonnementen € 24,- per abonnement; 6 t/m 10 abonnementen € 22,- per abonnement en 11 en meer abonnementen € 20,- per abonnement.
 Abonnementsprijs voor niet-leden € 27,- per abonnement.
 Deze prijzen zijn exclusief 6 pct. BTW.
 ISSN 1568-8712

Vormgeving

Grafisch Bureau DUS BV, Rotterdam

Druk

Roto Smeets Grafiservices

Oplage

7.000 ex.
 © februari 2013

Foto omslag

Kerkgebouw van de hervormde gemeente Nieuwe Tonge.

INHOUD

Strategisch Plan voor het Religieus Erfgoed	43
Ds. Karin van den Broeke, nieuwe preses generale synode	44
Kerkelijkheid van Zeeuwen neemt af	44
Uitkomsten enquête afstoting kerkgebouwen	45
De regeling voor kerkmusici	46
Voorjaarsexcursie langs Friese kerken	47
Nieuws uit de provincies	48, 62
Kalender voor kerkrentmeesters	50
Protestantse wijkgemeente Veenendaal bouwt kerk	50
Start Actie Kerkbalans 2013	51
Vragenronde pers bij Kerkbalans 2013	54
Ook in een tijd van krimp zijn er bloeiende gemeenten	56
Open Orgelmiddag Jacobikerkerk Utrecht	57
Dienstenorganisatie gaat gemeenten helpen bij geldwerving	59
Beleid VKB betreffende verzekeringen	60
Stichting neemt meer oude kerken over	60
Ledenvergadering LOB	61
CBS: kerkbezoek blijft verder dalen	65
Agenda voor kerkrentmeesters	66
Leeuwarder kerksluitingsprobleem op tafel bij landelijk adviescollege	66
In memoriam C.D. Tiggelman	67
Partnerprogramma VKB-Congres	68
Predikantstraktementen per 1 januari 2013	69
Meer dan steen — over beleid en beheer van kerkgebouwen	71
Uitgangspunten voor een succesvolle plaatselijke geldwerving	72
Met Kerkbalans het jaar rond	73
Voorlichtingsboekje "Ruimte"	74
Onderscheidingen van de VKB	75
De orgelbank	75
Paaswandeling in Garmerwolde	77
Cursus kerkelijk orgelspel in Dordrecht	77

Voorzitterskolom

Mr. Peter A. de Lange

Geloof in de toekomst! Strategisch Plan voor het Religieus Erfgoed

Het strategisch plan uit 2008 blijft een interessant boek. Mogelijk wordt het met het verstrijken van de tijd zelfs interessanter, net als met een fotoalbum. De auteurs moeten dat ook gedacht hebben, want ze openen het boek met een epiloog die zich afspeelt in het jaar 2020, twaalf jaar nadat het jaar voor het Religieus Erfgoed werd georganiseerd. Het voormalig stichtingsbestuur van het jaar is in vergadering bijeen en heeft oud-minister Plasterk uitgenodigd om met hem terug te blikken op wat er gedurende de afgelopen jaren met het religieus erfgoed is gebeurd.

Het jaar van het Religieus Erfgoed heeft een impuls gegeven aan het nadenken over Religieus Erfgoed. Niet alleen binnen kerken, maar ook juist met het oog op alle partijen die bij het erfgoed zijn betrokken. Dat zijn niet alleen kerkelijke partijen, maar ook overheidsinstanties (Rijk, provincies en gemeenten) en particuliere organisaties. Daarnaast heeft het jaar een impuls gegeven aan het inventariseren van het religieus erfgoed door gebruik te maken van bestaande bestanden en inventarisaties. Zo vormde de inventarisatie Sonneveld een goede opmaat voor het vullen van Reliwiki.

Bij het onderwerp "religieus erfgoed" komt vrijwel altijd de prognose in aantallen voor de herbesteding of afstoting van kerkgebouwen aan de orde. De 1.200 kerkgebouwen in 10 jaar duiken dan voortdurend op. Ook dat is deels te herleiden tot het strategisch plan. In paragraaf 1.5 gaat het over de verwachting. We citeren dan: "In Nederland zullen de komende tien jaar gemiddeld elke week minstens twee kerkgebouwen hun religieuze functie verliezen. Een aantal ervan zal onder de slopershamer terecht komen, andere zullen een nieuwe bestemming krijgen, al dan niet in het verlengde van de oorspronkelijke bestemming." Het kleine woordje "minstens" is gedurfd. Dan zou het aantal van 1.200 in feite de onderkant van de prognose zijn. Vermoedelijk wordt het aantal nog hoger, zo zou je kunnen verwachten. Als we de draad van deze cijfers terug proberen te volgen en op zoek gaan naar een nuchter relaas van feiten en cijfers om het fenomeen van de kerksluiting voorstelbaar en hanteerbaar te maken komen we uit bij: "Onderzoek herbesteding kerken en kerklocaties", een uitgave van het Bisdom van Haarlem, het Bisdom Rotterdam en Projectbureau Belvédère, uit december 2008. De inventarisatie vanaf 1970 is monnikenwerk! Of het nu om de geografische indeling gaat, om denominaties, om economische, monumentale of maatschappelijke factoren, alles is te vinden in het 250 pagina's dikke rapport. Over de aantallen lezen we in het voorwoord: "De afgelopen 40 jaar zijn er ca. 900 kerksluitingen gepasseerd, de komende 10 jaar zullen er nog 1200 volgen. Dat is een versnelling met een factor 5!" De toekomst is lastig te voorspellen, maar een versnelling met een factor 5?

In de eerste alinea liet ik u als lezer in het ongewisse over de inhoud van de vergadering van het voormalig stichtingsbestuur in 2020. Over de verwachte aantallen zeggen ze dan het volgende: "In tegenstelling tot wat werd gedacht in 2008 zijn minder kerken en kloosters gesloten. Veel kerken hebben hun religieuze functie weten te behouden, dankzij een adequate financiële ondersteuning door de overheid (zowel Rijk, provincies en gemeenten). In sommige gevallen was het behoud mede het gevolg van het feit dat deze gebouwen een nevenfunctie hebben gekregen en daardoor zichzelf gemakkelijker in stand konden houden. De talrijke vrijwilligers hebben daartoe bovendien in belangrijke mate aan bijgedragen."

Zo zie je maar weer: herbesteding van kerkgebouwen is geen wiskunde. Door met alle betrokken partijen actief aan de slag te gaan, kunnen we de toekomst zelf mede vorm geven!

Als VKB besteden we dit jaar dan ook extra aandacht aan (kerk)gebouwen! Onder meer op het VKB-congres op 6 april in Nieuwegein!

Mededeling vanuit het hoofdbestuur

Wij hebben kennis genomen van de vele reacties inzake de gepubliceerde verhoging van de tegemoetkoming premie ziektekostenverzekering in uitvoeringsbepalingen 2013-A.

Gemeenten hebben zich inmiddels tot de Dienstenorganisatie (HRM) gericht met protesten, bezwaren en verzoeken om uitleg. Gemeenten richten zich ook tot onze Vereniging met het verzoek het nodige te doen om hun belangen te behartigen. Dat is volkomen terecht, want als VKB behartigen we uw belangen, ook op dit terrein.

Aan de onderhandelingstafel van het Georganiseerd Overleg Predikanten participeren in de delegatie namens de kerk namelijk twee bestuurders die benoemd zijn op voordracht van de VKB. De lijnen voor overleg zijn dus kort.

Namens het Georganiseerd Overleg Predikanten heeft uw gemeente inmiddels een brief ontvangen waarin staat dat de delegaties van oordeel zijn dat over de hoogte van de tegemoetkoming opnieuw moet worden onderhandeld.

Over de definitieve besluitvorming houden we u op de hoogte!

■ Kerkelijkheid van Zeeuwen neemt af

Het Reformatorisch Dagblad van 27 oktober 2012 besteedt aandacht aan de kerkelijke betrokkenheid van de Zeeuwen die afneemt. Het aantal inwoners van Zeeland dat lid is van een kerk neemt steeds verder af. In 1971 was 87 procent van de bevolking kerkelijk. Anno 2012 geldt dat slechts voor de helft van de Zeeuwen. Dat blijkt uit onderzoek van het Reformatorisch Dagblad op basis van cijfers van kerkgenootschappen en het Centraal Bureau voor de Statistiek, dat in 1971 een volkstelling in Zeeland hield.

Met name de Protestantse Kerk in Nederland (PKN), het grootste kerkgenootschap in de provincie, krimpt. In 1971 bedroeg het ledental nog 152.600 (49,2 procent van de bevolking), in 2000 was dit 102.501 (27,6 procent). De afgelopen jaren is dit aantal verder gedaald tot 77.824 (20,4 procent) in 2012. De ledentalen in de jaren 1971 en 2000 zijn een optelsom van de leden van de gereformeerde kerken, hervormde en evangelisch-lutherse gemeenten. Deze gemeenten fuseerden in 2004 tot de PKN. De Hersteld Hervormde Kerk, die in 2004 is ontstaan, telt momenteel 3124 leden (0,8 procent van de bevolking).

Niet vergelijkbaar

De studiesecretaris van de PKN, de heer H.G. Dane, maakt de kanttekening dat de classes in de verschillende jaren niet zonder meer vergelijkbaar zijn. „In de loop der tijd is er wat geschoven met de classes indeling”. Ook de Rooms-Katholieke Kerk (RKK) lijdt verliezen. In 1971 stonden 83.700 Zeeuwen als Rooms-Katholiek ingeschreven (27 procent van de bevolking), in 2000 78.700 (21,2 procent) en in 2012 73.637 (19,3 procent).

De Gereformeerde Gemeenten (GG) en de Gereformeerde Gemeenten in Nederland (GGiN) zagen hun ledental stijgen, respectievelijk met 3898 en 328 leden in veertig jaar. Verhoudingsgewijs blijven de kerkgenootschappen stabiel met een

■ Ds. Karin van den Broeke nieuwe preses generale synode

Ds. Karin van den Broeke is gekozen tot nieuwe preses van de generale synode. Zij is gekozen voor een periode van vijf jaar. Ds. van den Broeke is de opvolger van ds. Peter Verhoeff.

Ds. van den Broeke is sinds 2008 als predikant verbonden aan de protestantse gemeente te Wissenerke-Geersdijk. Sinds 1 januari 2013 is zij tevens verbonden aan de protestantse gemeente te Kats-Kortgene.

Zij was, als afgevaardigde van de classicale vergadering Leiden, lid van de generale synode in 2002 en 2003 van de toenmalige Nederlandse Hervormde Kerk en van 2005 tot en met 2007 van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland. Inmiddels is ze vanaf 2009, als afgevaardigde van de classis Goes, lid van de generale synode.

Ds. van den Broeke benadrukte in haar toespraak naar de aanvaarding van de verkiezing het belang van het onderlinge gesprek in de kerk. „Ik beschouw het als mijn taak om voorwaarden te scheppen voor het onderling gesprek tussen afgevaardigden, tussen de verschillende tradities die onze verenigde kerk in zich herbergt, als het even kan tussen zoveel mogelijk mensen binnen en buiten de kerk, om met elkaar iets te horen en te ervaren

van wat God ons aanreikt in de Schriften”.

Zij drukte daarbij haar hoop uit op een kerk 'die van betekenis is voor trouwe kerkgangers, die zich al een leven lang verstaan met het Woord, voor mensen aan de rand, die het moeten hebben van enkele anderen die hen iets laten zien van een God die oog heeft voor ieder mens-kind. En voor onze samenleving die een hoopvol en kritisch visioen van recht en vrede zo goed kan gebruiken.'

Naast ds. Van den Broeke werden in het moderamen gekozen:

- Ouderling-kerkrentmeester Bert van Bokhoven, afgevaardigde van de classicale vergadering Woerden; hij maakte al deel uit van het moderamen.
- Diaken Frits Pasveer, afgevaardigde van de classicale vergadering Heerenveen.

Verder maken deel uit van het moderamen:

- Scriba dr. Arjan Plaisier (verkozen tot 2016)
- Ouderling Mr. Marjoleine Engelbert (verkozen tot eind 2015)

ledenaantal van 6 procent (GG) en 1 procent (GGiN) van de bevolking.

Ook het ledental van de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) nam licht toe. In 1971 telden de CGK 1800 leden, in 2000 3531 en in 2012 3333 leden (bijna 1 procent van de bevolking). Het aantal leden van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt (GKV) daalde licht. De GKV verloren 1300 leden tussen 1971 en 2012 en tellen nu 3594 leden (1 procent van de bevolking). De Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland houden officieel geen ledenstatistieken bij. Het aantal leden van dit kerkgenootschap wordt anno 2012 geschat op 2300 (0,6 procent van de bevolking). Circa 1 procent van de Zeeuwen behoort tot een pinkster- of evangeliegemeente, de Jehova's Getuigen of andere kleine kerkgenootschappen.

Inwonertal Zeeland

Het totaal aantal inwoners in Zeeland is sinds 1971 toegenomen met ruim 70.000 tot 381.363. Van de bevolking is 50,5 procent aangesloten bij een kerk, 49,5 procent is onkerkelijk. In 1971 was slechts 12,9 procent van de bevolking onkerkelijk.

Willem Staat, sinds 1981 journalist bij de Provinciale Zeeuwse Courant en kenner van het kerkelijk leven in de provincie, zag de secularisatie in Zeeland de afgelopen vijftien jaar toeslaan. „Onze provincie liep lang achter bij de rest van Nederland. De afgelopen veertig jaar zijn er zo'n veertig kerkgebouwen gesloten. Maar de komende twee jaar staan er zeker 25 voor sluiting op de nominatie.”

Ongeveer driekwart daarvan zijn rooms-katholieke parochies, stelt Staat. „In de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone moeten zes van de negen kerken dicht. Sas van Gent wordt binnenkort de eerste kerkloze stad van Zeeland”.

De overige kwart zijn protestantse kerken die sluiten als gevolg van de naweeën van de totstandkoming van de Protestantse Kerk. Staat: „Vaak blijft de gemeente het, vaak historische, hervormde kerkgebouw gebruiken en sluit ze het gereformeerde”.

De snel toenemende ontkerkelijking

van de afgelopen jaren heeft grotendeels een sociologische en economische oorzaak, denkt hij. „Op het platteland onttrek je je niet gauw aan de gemeenschap. Dat doe je pas als meerderen dat doen. Helemaal niet als je ook nog economisch afhankelijk bent van medekerkleden.

De ontkerkelijking gaat Staat, die

ouderling is van de protestantse gemeente in Nieuw- en Sint-Joosland, aan het hart. „Allereerst uit zorg om het behoud van mijn medemens. Maar ook vanwege het feit dat er met de sluiting van een kerkgebouw zo'n 1300 jaar christelijke geschiedenis op de vuilnishoop wordt gegooid”, aldus het Reformatorisch Dagblad.

Uitkomsten enquête afstoting kerkgebouwen

De voorzitter van de Commissie gebouwen en monumenten van de VKB, ir. D. Hoogendoorn, meldt dat in de periode november 2011 tot februari 2012 er een enquête gehouden is onder de colleges van kerkrentmeesters die in de afgelopen jaren één van hun kerkgebouwen hebben moeten afstoten. Het doel van deze enquête was om o.a. een beeld te krijgen van de gang van zaken bij het proces van afstoten, zoals

- wat voor gebouwen werden er afgestoten;
- wie de kopers of nieuwe eigenaren waren;
- en of de opbrengst positief of negatief was.

Ook zaken als pijporgels en roerend interieur kwamen aan de orde.

De rapportage van deze enquête is te downloaden van de website van de VKB www.kerkrentmeester.nl. Degenen die niet over die mogelijkheden beschikken, kunnen het rapport ook op het Centraal Bureau van de VKB in Dordrecht (tel. 078 - 63 93 666) opvragen.

De enquête geeft het resultaat weer van 41 kerkgebouwen. Eerst is geïnventariseerd hoe de spreiding van de respons over de kerkelijke gemeenten in ons land was; in welke periode de beschouwde kerkgebouwen werden gebouwd; of het gebouw een monumentstatus had en bij welke denominatie het gebouw het laatst in gebruik was. Er is niet gevraagd waarom juist voor het betreffende kerkgebouw is gekozen om af te stoten, omdat dit altijd een optelling/afweging van zeer veel verschillende factoren is, zodat éénduidige antwoorden

vrijwel onmogelijk zijn en daardoor ongeschikt zijn voor verwerking in een enquêteresultaat.

Wat opvalt is dat 1/3 van de afgestoten kerken een monumentale status heeft. Verder is het opmerkelijk dat 10 procent van de beschouwde kerkgebouwen verkocht kon worden aan een ander christelijke kerkgemeenschap die het gebouw weer voor erediensten ging gebruiken. In één geval is het voorgekomen dat het gebouw aan een moslimgemeenschap is verkocht om er een moskee van te maken. In 20 procent van de gevallen is de kerk verkocht aan particulieren, die er een woning, kantoor, galerie, e.d. van gingen maken, of een combinatie daarvan. Op het moment dat de enquête werd gehouden, was 7 procent van de beschouwde gebouwen nog te koop.

Tenslotte is de respondenten gevraagd of zij nog goede suggesties hebben voor kerkbestuurders die bezig zijn c.q. nog moeten beginnen met het uitdagende proces van afstoten van één van hun kerkgebouwen. Want het is in het belang van de kerkelijke gemeente om ook in dit geval lering te trekken van de ervaringen die anderen bij het afstoten van kerkgebouwen hebben opgedaan, aldus de heer Hoogendoorn.

De regeling voor kerkmusici

C. Hoeksma

In 2002 is de huidige generale regeling voor kerkmusici, hierna te noemen 'de regeling', door de toenmalige drie synodes goedgekeurd en daarna van kracht geworden. Bij de fusie van de drie kerkgenootschappen in 2004, die samen de PKN vormden, is deze regeling onverkort overgenomen als uitwerking van de bepalingen in de kerkorde en is dus van kracht in alle gemeenten van de PKN. Het is goed om die regeling eens tegen het licht te houden.

Ik doe dat aan de hand van de volgende punten.

- Waarom is de regeling belangrijk?
- De opzet van de regeling
- Hoe wordt de regeling toegepast?
- Past de opzet van toen nog bij de huidige praktijk?

Waarom is de regeling belangrijk?

De kerkorde zegt in artikel VII-2 dat de eredienst wordt geleid door hen die daartoe in de orde van de kerk zijn aangewezen. De inrichting van de eredienst wordt vastgesteld door de kerkenraad met inachtneming van de bijzondere verantwoordelijkheid van de voorgangers en hen die zorg dragen voor de kerkmuziek. Niet iedereen is bevoegd om voor te gaan in een eredienst. Men moet een preekbevoegdheid hebben om de eenvoudige reden dat daaruit blijkt dat de betreffende persoon voldoet aan de eisen die de kerk stelt.

Ook niet iedereen is bevoegd om aan de kerkmuziek leiding te geven tijdens een eredienst. Ook aan de kerkmusicus worden door de kerk kwaliteits- en opleidingseisen gesteld. Deze eisen staan in de regeling, evenals een aantal rechten en plichten rond de benoeming. Zo simpel is het en daarom is de regeling belangrijk. In de praktijk

blijkt het grote belang van de regeling. Behalve het feit niet iedereen zelf het onderhandelings-traject in hoeft, vooral bij conflicten: het is geregeld en gelukkig legt men zich dan meestal neer bij 'wat de regeling zegt'.

De opzet van de regeling

1. Onderscheid in functieniveau en bevoegdheden.

In de regeling worden drie functieniveaus voor kerkmusici onderscheiden. Functie I en II zijn professioneel, dus aan een conservatorium opgeleide kerkmusici. Functie III is een kerkmusicus die in het bezit is van een diploma kerkmuziek, afgegeven door het Dienstencentrum te Utrecht. (Dat is het Bureau Kerkmuziek of de opvolger daarvan. In de regeling wordt nog de oude regeling van de rector van Hydepark genoemd.)

2. Sollicitatie- en benoemingsprocedure.

Omdat veel kerkenraden c.q. colleges van kerkrentmeesters geen of weinig kennis hebben van opleidingen tot kerkmusici, dan wel zicht hebben op de eisen waaraan kerkmusici behoren te voldoen, wordt in de regeling uitvoerig stilgestaan bij de benoemingsprocedure als er een vacature is. Daarnaast bevat de regeling de salarisregeling voor de verschillende functies.

3. Bepalingen omtrent de arbeidsvoorwaarden.

De regeling bevat tenslotte bepalingen omtrent enkele arbeidsvoorwaarden, met name de salarisregeling voor de verschillende functies. Dit is uitgewerkt in een rekenmodel: het programma Salberkerk dat o.a. op de website van de PKN te vinden is.

De regeling gaat uit van wat de

gemeente wil met kerkmuziek. De gemeente legt dat vast in het beleidsplan. Het functieniveau wordt dus bepaald door de kerkenraad in overleg met de Dienstenorganisatie. Het beleidsplan behoort immers niet in strijd te zijn met de regeling.

Hoe wordt de regeling toegepast?

In veel gemeenten wordt de regeling correct toegepast, met name wanneer het gaat om de functies I of II. Een correcte benoeming geeft in veel gemeenten rust. Wellicht is men niet altijd helemaal tevreden, maar 'Het is zo geregeld en dus is het zo.' Maar helaas, ook veel gemeenten passen de regeling niet correct toe. Te vaak wordt het functieniveau zonder overleg met de Dienstenorganisatie vastgesteld op niveau III of er wordt helemaal niet over het functieniveau nagedacht. Uiteraard zijn er veel meer onbevoegden dan bevoegden in de kerkmuziek, dus het is zeker niet mogelijk om altijd overal een bevoegde op de orgelbank te krijgen. Maar dit gegeven wordt ook gebruikt om zelfs geen poging te doen om een bevoegde te benoemen en er wordt op onbevoegden geen druk uitgeoefend om een bevoegdheid te halen. Het belang van het hebben van een bevoegdheid wordt miskend, zowel bij veel kerkenraden als bij de kerkmusici zelf.

De Commissie Regeling Kerkmuziek (CRK), waar ik vele jaren voorzitter van mocht zijn, is vaak te hulp geroepen in situaties waarin beide partijen zich hard opstelden en waar het bepaald niet goed was geregeld was. Over formele bevoegdheden was vaak niet gesproken.

Een praktisch gegeven is, dat kerkrecht eigenlijk geen sancties kent. Als een college niet fatsoenlijk wenst om te gaan met de regeling en dus met kerkmusici is er helaas

weinig dat hen weerhoudt. Zo gaf ik een keer op verzoek een inleiding voor een college van kerkrentmeesters over de regeling en hoe deze behoorde te worden toegepast. De enige prangende vraag die hen daar bezighield, was: 'Wat gebeurt er als we ons er niet aan houden...?' Vaak hebben we verbaasd gekeken hoe kerkrentmeesters die in hun eigen bedrijf de arbeidsvoorwaarden en cao's correct toepasten, er totaal geen probleem mee hadden om de regeling aan de kant te schuiven. Een dergelijke miskenning van het nut van de regeling leidt niet tot bevredigende oplossingen en is voor betrokkenen zeer frustrerend. In de achter ons liggende jaren is de regeling overigens een goed handvat gebleken om duidelijkheid in taken en bevoegdheden tussen kerkmusicus, predikant en kerkenraad te verschaffen.

Eén aspect van de regeling dat vaak onjuist wordt toegepast, wil ik hier apart noemen. De taken van een kerkmusicus zijn opgesplitst in basistaken en variabele taken. Bij de basistaken wordt genoemd 'het zorgdragen voor de vorming op het terrein van de kerkmuziek'. Hierbij is gedacht aan het geven van een of enkele catechisatielessen over (achtergronden van) kerkmuziek of het schrijven van een stukje in de kerkbode, dan wel meewerken aan een gemeenteavond over dit onderwerp. Dit behoort nadrukkelijk tot de taak van een kerkmusicus en om dit inzichtelijk te maken, is dit op deze manier geformuleerd. Vaak wordt gedacht dat als men de kerkmusicus hiervoor niet vraagt, dat het dan ook niet hoeft betaald te worden. Dit is uiteraard onjuist. Voorheen kregen we de vraag 'Ik moet iets schrijven over... moet ik daar niet extra voor worden betaald?' Nee dus, maar ook niet omgekeerd.

Wat betreft de salarisparagraaf: Salberkerk wordt veel geraadpleegd, veel toegepast en voor een deel gebruikt als richtlijn. Destijds was de opdracht een nieuwe regeling te maken die niet duurder werd dan de oude, maar ze moest wel een antwoord geven op de kerkmuziekpraktijk van toen. Daarvoor is toen het eenhedeny-

steem bedacht, dat uiteraard een afgeleide was van normale salaristabellen in uren. Steeds meer zie je de vraag om toch vooral taken uit te drukken in uren. Het eenhedenverhaal verdoezelt een beetje de kunstgrepen die gedaan moesten worden om te voldoen aan 'het niet duurder mogen worden'. Het zou beter zijn dit aan te passen naar een heldere tijdsindeling per (deel)taak.

Ten slotte is er vanuit het Dienstencentrum geen erg actief beleid om de toepassing van de regeling te stimuleren. De toenmalige CRK was vooral bij 'incidenten' betrokken: een schreeuw om hulp van een kerkmusicus in nood, dan wel als er conflicten waren. Op dit moment is de uitvoering van de regeling vooral een HRM-kwestie, behartigd door mensen die weinig specifieke kennis hebben van de problematiek. De gemeenteadviseurs hebben daarbij een rol om te adviseren bij de toepassing van de regeling en te signaleren als de regeling niet of niet goed wordt toegepast.

Past de opzet van toen nog bij de huidige praktijk?

De huidige opzet is tot stand gekomen rond de eeuwwisseling en dus ook gebaseerd op de toen gangbare kerkmuzikale praktijk: veelal twee diensten, een cantorij onder auspiciën van de kerkenraad en vrijwel alleen het orgel als instrument. Tegenwoordig is de praktijk wel anders: veelal één dienst, veel meer deelfuncties en soms standaard gebruik van andere instrumenten naast of in plaats van het orgel.

De regeling kan met de meeste veranderingen eigenlijk best uit de voeten. Salberkerk is wat dat betreft toegankelijk en toegesneden op de huidige praktijk. Alleen op andere instrumentisten heeft de regeling een moeizaam antwoord. De regeling gaat inderdaad erg uit van het orgel en zijn bespeler. Overigens: ook de opleidingen zijn vooralsnog niet toegesneden op die andere groep musici die binnen de kerken actief zijn. Ook daar horen mijns inziens nadrukkelijk kwaliteitseisen bij.

Samenvatting

- De regeling is in wezen een

instrument om aan te geven hoe je fatsoenlijk met elkaar omgaat.

- De regeling is redelijk toegesneden op de hedendaagse kerkmuzikale praktijk.
- De salarissen zijn gebaseerd op de in de kerkelijke wereld toegepaste salaristabellen en zijn dus steeds netjes geïndexeerd.
- De regeling is niet toereikend voor andere instrumentisten.
- Het eenhedenstelsel bij de salarisbepaling zou omgezet moeten worden in uren per deeltaak.
- De RCBB's en de gemeenteadviseurs hebben een belangrijker rol bij de handhaving en het juist toepassen van de regeling dan heden praktijk is. Specifieke kennis ontbreekt en daardoor heeft dit een lage prioriteit.

Mijn conclusie is dat de regeling wel degelijk voorziet in een behoefte en nuttig is voor het handhaven van de kwaliteitseisen. Wel zijn er een aantal punten die aangepast zouden moeten worden.

De heer Hoeksma is bestuurslid van de Commissie Orgelzaken.

■ Voorjaarsexcursie langs Friese kerken

De voorjaarsexcursie van de Stichting Alde Fryske Tsjerken gaat op zaterdag 16 maart a.s. langs de kerken van Berlikum, Stiens en Wier. De bussen vertrekken om 12.00 uur van het treinstation in Leeuwarden en komen daar rond 17.00 uur terug. De kosten bedragen € 15 per persoon. Inschrijving bij ontvangst van genoemd bedrag op rekeningnummer 3690 669 t.n.v. excursiecommissie Alde Fryske Tsjerken te Leeuwarden o.v.v. 'Voorjaarsexcursie 2013' en het aantal personen. Inschrijven kan tot 9 maart 2013.

Daarna loopt men het risico dat men niet meer met de bus mee kan. Dat geldt ook voor hen die zich zonder reserveren bij de bussen melden. De volgende kerken worden bezocht: de Koepelkerk van Berlikum, de Sint-Vituskkerk van Stiens en de Ioanniskerk van Wier.

Nieuws uit de provincies

R.M. Belder

Het bestuur van de afdeling Groningen belegde in het afgelopen najaar een drietal regiobijeenkomsten, namelijk in Grijskerk (30 oktober), Bedum (1 november) en Vlagtwedde (13 november). Deze drie regiobijeenkomsten werden door zo'n 160 kerkrentmeesters bezocht. Onderstaande samenvatting is het verslag van de bijeenkomst te Vlagtwedde waar zo'n 55 kerkrentmeesters aanwezig waren. Onder de titel "Het financieel beheer van onze gemeenten" houdt de heer W. Huisman, vice-voorzitter van het RCBB Steunpunt Noord, een inleiding.

De voorzitter van het afdelingsbestuur, de heer H. Greven, opent de vergadering met een bijbellezing uit Psalm 23 en gaat voor in gebed.

Situatie in Vlagtwedde

In zijn openingswoord noemt hij het mooie dorp Vlagtwedde (waar destijds in de hervormde kerk zijn huwelijk werd voltrokken, red.) en wijst er op dat het ook de bedoeling van deze avonden is dat kerkrentmeesters elkaar ontmoeten en dat zij ervaringen kunnen uitwisselen over de situatie in hun gemeenten en hoe zij bepaalde problemen aanpakken. Vervolgens krijgt de heer H. Bossen, voorzitter van het college van kerkrentmeesters van de hervormde gemeente Vlagtwedde het woord.

De heer Bossen deelt mee dat de kerk gebouwd is in de 13^e eeuw. In de 16^e eeuw is de kerk uitgebreid met het huidige koorgedeelte. De toren is in de 19^e eeuw tegen de kerk aan gebouwd ter vervanging van een vrijstaande klokkenstoel. De klok in de toren dateert van na de Tweede Wereldoorlog, de oorspronkelijke klok is geroofd door de bezetters. Het orgel werd in 1901 gebouwd door de firma Bakker & Timminga en is in 1981 gerestau-

H. Greven.

reerd. Het middeleeuwse karakter van deze kerk gaat verborgen achter de witgepleisterde muren. De preekstoel dateert uit de 17^e eeuw. Verder deelt de heer Bossen mee dat het gebouw "t Kruispunt" in 1996 door de hervormde gemeente is aangekocht. Voor die tijd was in dat gebouw de Landbouwschool gevestigd. Ten aanzien van de modaliteit wijst hij er op dat tot 1902 Vlagtwedde een vrijzinnige gemeente was. Maar in 1903 werd ds. J.P.A. Leroy beroepen, waarna de gemeente rechtzinnig werd.

De hervormde gemeente Vlagtwedde telt nu zo'n 800 leden met 1 full time predikant, maar toen de heer Bossen tien jaar geleden als kerkrentmeester aantrad, waren er zo'n 950 leden. Een ledenverlies van zo'n 16 pct. in 10 jaar tijd. Gemiddeld zijn er zo'n 125 kerkgangers. Tot op heden heeft de hervormde gemeente haar exploitatierekening nog sluitend weten te krijgen met een gering voordelig saldo, maar voor 2012 zal dat wellicht niet het geval zijn. De reden daarvan is dat de inkomsten stabiel blijven of soms licht stijgen, terwijl de uitgaven jaarlijks toenemen. Omdat de

gemeente ook vergrijst, verwacht de heer Bossen dat de gemeente zich over 5 à 10 jaar geen full time predikant meer kan permitteren. Naast de predikant zijn er geen betaalde medewerkers. Al het werk wordt door vrijwilligers verricht. Het gebouw "t Kruispunt", dat naast kerkelijk werk voor alle dorpsactiviteiten (bloedbank, sjoelen, uitvaarten, e.a.) gebruikt wordt, is kostendekkend. Het college van kerkrentmeesters heeft het gebouw verpacht aan een beheerdersechtpaar dat de inkomsten uit de verkoop van consumpties ontvangt. Het college int, naast de pacht, ook de huur van het gebouw.

Hierna worden diverse vragen gesteld. Een kerkrentmeester stelt voor om, zoals dat ook met burgemeesters het geval is, voor predikanten een regeling te maken dat zij b.v. na een periode van 6 jaar herbenaemd kunnen worden om daardoor te voorkomen dat sommigen jaren achtereen in dezelfde gemeente "staan".

Informatie van het afdelingsbestuur

Hierna doet de secretaris van de afdeling, de heer T. Dam, enkele mededelingen. In de pauze kunnen de aanwezigen de jaarrekening 2011 van de Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen (SBKG) van Groningen-Drenthe inzien.

Verder wijst de heer Dam, die ook secretaris is van de SBKG van Groningen-Drenthe, op de Nieuwsbrief waarin uitgebreid wordt ingegaan op de SIM (Subsidieregeling Instandhouding Monumenten) die de opvolger is van BRIM 2012. Op 27 november 2012 is er een bijeenkomst in Veendam waarbij de heer H. Hulshof, bouwkundig en administratief medewerker van het bureau van de SBKG, een toelichting zal geven op de nieuwe regeling. De

De aanwezigen in Vlagtwedde.

heer S. Kadijk, lid van de Raad van bestuur van Donatus, zal een uiteenzetting geven over de herbouwwaarde die in het kader van de nieuwe regeling de basis vormt voor het berekenen van de maximaal subsidiabele kosten.

Voorts wijst de heer Dam op de informatie over de Stichting Intermediair Kerkomroep Nederland (SIKN) die hij, in zijn hoedanigheid van bestuurslid van SIKN, aan het begin van de vergadering heeft uitgereikt

Tenslotte deelt de heer Dam mee dat de afdeling Groningen op 11 september 2013 haar 85-jarig bestaan hoopt te gedenken, ter gelegenheid waarvan een gedenkboekje zal verschijnen dat, naast de geschiedenis van de afdeling, ook veel informatie van de kerkelijke gemeenten op het gebied van gebouwen, monumenten, orgels e.d., zal bevatten. Hij doet in dit verband een oproep aan de kerkrentmeesters om belangwekkende informatie over hun eigen gemeente (circa 1 A4tje) digitaal en vergezeld van een foto van het interieur of exterieur van de kerk, te mailen aan het secretariaat van de afdeling Groningen: T.Dam@hetnet.nl.

Financieel beheer

Hierna krijgt de heer W. Huisman het woord, thans vice-voorzitter van het RCBB in de regio Groningen-Drenthe, die daarvoor een aantal kerkelijke functies vervulde in de

hervormde gemeente van Appingedam, thans de protestantse gemeente Appingedam. In het licht van het thema "financieel beheer" geeft hij een korte toelichting op de rol en de taak van de RCBB's in onze Kerk.

Toezien is een belangrijke taak in onze kerk, want waar gelden van de gemeenschap worden beheerd, moet verantwoording worden afgelegd. Dat ligt opgesloten in de term 'rentmeesterschap'. Deze verantwoording dient te worden afgelegd door alle beherende lichamen in de kerk en wel aan onafhankelijke en speciaal voor het toezien in het leven geroepen instanties.

Dit geldt ook voor de gemeenten en de organen in de gemeenten, zoals het college van diakenen, het college van kerkrentmeesters en de

kerkenraad. Dit toezien is een van de wijzen waarop de gemeenten voor elkaar zorgen en waarop de kerk voor de gemeenten zorgt. Er wordt ook op toegezien dat de kerk verantwoord omgaat met de haar door de gemeenten toevertrouwde gelden.

De rol en de taken van het RCBB zijn in ordinantie 11 van de Kerkorde vermeld. Zij brengen jaarlijks verslag uit over hun activiteiten aan de algemene classicale vergadering. Het aantal gemeenten van het RCBB-Noord omvat 245 gemeenten, waarvan er 90 in de provincie Drenthe zijn en 155 in de provincie Groningen. In 2011 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd: controleren van begrotingen en jaarrekeningen, afgeven van solvabiliteitsverklaring, adviezen over beleggingen, gebouwen (verbouw, verkoop, bemiddeling), advies geven over steunverlening, arbeidsovereenkomsten, legaten en grondzaken. De heer Huisman wijst erop dat het RCBB bij onderhoud en instandhouding c.q. overdracht van gebouwen wordt geadviseerd door een daarvoor opgerichte "Taakgroep gebouwen", waarin zitting hebben vertegenwoordigers van het RCBB, de Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen Groningen-Drenthe, de Stichting Oude Groninger Kerken en de Stichter Oude Drentse Kerken.

W. Huisman.

Visie en beleid

De heer Huisman zet uiteen dat het RCBB de gemeenten en de classicale ►

verbanden wil activeren en stimuleren om een visie te ontwikkelen over de toekomst van de gemeenten in de regio. Samenwerking en clustering, eventueel fusie van gemeenten, moet van binnenuit de gemeenten komen, want daarvoor moet het nodige draagvlak zijn. Als basis hiervoor dient een door de kerkenraad vastgesteld beleidsplan dat door die gemeenten gedragen wordt. Hij spreekt de wens uit dat gemeenten en classes deze uitdaging gaan oppakken. Want alleen de gemeenten zelf kunnen hieraan vorm en inhoud geven. Dit hangt allemaal samen met de vraag hoe zich de financiële situatie in de komende tijd in de gemeenten gaat ontwikkelen. Daarom is het van groot belang dat gemeenten hun financiële zaken op orde hebben.

Begrotingen en rekeningen dienen dan ook tijdig door de gemeenten te worden besproken en vastgesteld.

De heer Huisman deelt mee dat het overgrote deel van de gemeenten deze jaarstukken tijdig instuurt. Voor de begroting is dat 15 december en voor de jaarrekening 15 juni, maar toch is er nog een aanzienlijk deel van de gemeenten dat dit niet doet. Hij doet een dringend beroep op die kerkrentmeesters dit toch vooral te doen, want wanneer de Belastingdienst, in het kader van de controle op de naleving van de afspraken voor het verlenen van ANBI-status, bij het RCBB informeert of de gemeente aan de verplichtingen voldoet en het RCBB kan geen begroting of jaarrekening overleggen, dan is deze kerkelijke gemeente gedupeerd. De ANBI-status wordt dan ontnomen waardoor de gemeenteleden van die gemeente hun jaarlijkse giften aan de kerk niet meer mogen aftrekken voor de aangifte van de inkomstenbelasting. Laten we er met elkaar voor zorgen dat het financieel beheer verant-

woord en transparant wordt uitgevoerd, zo besluit de heer Huisman.

Na een pauze wordt er uitgebreid over de financiën van de gemeenten gediscussieerd. Daarna sluit afdelingsvoorzitter Greven de vergadering, na een gezamenlijk "Onze Vader".

■ Protestantse wijkgemeente Veenendaal bouwt kerk

De protestantse wijkgemeente Noord-Oost in Veenendaal is gestart met de bouw van een eigen kerk, zo meldt het Reformatorisch Dagblad van 8 januari jl. De plannen voor het kerkgebouw in de wijk Dragonder zijn onderdeel van de herinrichting van het wijkcentrum Het Ronde Erf. Hier komen onder meer een supermarkt, kleine winkels en zorgwoningen, aldus de heer K. Kloet, voorzitter van de bouwcommissie.

Het ontwerp van de kerkzaal is onderdeel van het totaalontwerp van het wijkcentrum. Het is gemaakt door Architectenbureau Huibers & Jarring BNA. De kerkzaal wordt verbonden met een multifunctioneel centrum van de stichting Wijkcentrum Dragonder, waarvan de kerkelijke gemeente gebruik kan maken. De totale kosten voor de kerkelijke gemeente bedragen € 1,8 miljoen. Hiervoor is een actie gaande. Mogelijk komt er ook nog subsidie binnen voor de bouw. De kosten voor de inrichting bedragen zo'n € 250.000.

De kerkzaal telt 350 zitplaatsen en is uit te breiden tot 500. De grote entree zal dienst doen als ontmoetingsruimte. Het geheel telt vier ruimtes voor kindernevendiensten en diverse andere zalen.

De hervormde gemeente en de gereformeerde kerk in de wijk houden sinds 1976 diensten in de sporthal van Aller Erf, eerst om beurten en sinds 1995 in een federatieve vorm. De wijkgemeente telt twee predikanten, één van gereformeerde origine en één hervormde. De gemeente is sinds 2011 onderdeel van de protestantse gemeente te Veenendaal, waarvan nog drie andere wijkgemeenten deel uitmaken.

Kalender voor kerkrentmeesters

Voor de colleges van kerkrentmeesters is het van belang in de komende maanden o.m. aan de volgende zaken aandacht te besteden.

Februari:

- Mededelingen in het kerkblad over de voorlopige resultaten van de actie Kerkbalans.
- Bespreken van deze resultaten in het college van kerkrentmeesters.
- Inventarisatie van de opmerkingen van de Kerkbalanslopers en deze, indien dit noodzakelijk mocht zijn (b.v. opmerkingen van pastorale aard), doorgeven aan de overige leden van de kerkenraad.
- Betalen aandeel centrale kas.
- Rappelleren van gemeenteleden die hun toezegging voor de betreffende termijn, indien die verstreken is, nog niet hebben betaald.

Maart:

- Bedanken van de gemeenteleden voor de toegezegde bijdrage voor Kerkbalans 2013 in de vorm van een publicatie in het kerkblad en daarbij een overzicht van de eerste meer definitieve resultaten van de actie Kerkbalans.
- Inzenden van de inlichtingenstaat van de actie Kerkbalans 2013 aan de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving (postbus 176, 3300 AD Dordrecht).
- Activeren van de gemeente voor de Paascollecte en bestellen van enveloppen voor de Paascollecte bij de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer te Dordrecht.
- Bespreking van de cijfers van de voorlopige jaarrekening 2012 in het college van kerkrentmeesters.
- Betaling aandeel centrale kas.

Start Actie Kerkbalans 2013:

Kerk van blijvende waarde voor de samenleving

R.M. Belder

Drs. B. Elbertse.

Op 10 januari jl. was er voorafgaande aan de actie Kerkbalans 2013, die dit jaar van 13 – 27 januari werd gehouden, weer een persconferentie op het Protestants Landelijk Dienstencentrum te Utrecht. Deze persconferentie werd geleid door drs. Bert Elbertse, hoofd Communicatie van de Rooms-Katholieke Kerk en adviseur van de Interkerkelijke Commissie Geldwerving (ICG), die de jaarlijkse actie Kerkbalans begeleidt en coördineert. Hij deelt mee dat de vormgeving gelijk is aan die van vorig jaar. Alleen het campagnebeeld is aangepast.

Ook dit jaar worden er weer billboards op de stations geplaatst en worden er in enkele grote dagbladen z.g. stoppers geplaatst die vrijwel niets kosten. Nieuw is verder dat er banners beschikbaar zijn die parochiebesturen en colleges van kerkrentmeesters voor hun eigen website kunnen downloaden van de website www.kerkbalans.nl. Hierna geeft hij het woord aan drs. Emile Duijsens, voorzitter van de ICG, die een toelichting geeft op de totale inkomsten in 2011 van de Rooms-Katholieke Kerk.

Ontwikkelingen inkomsten en uitgaven

De heer Duijsens deelt mee dat de actie Kerkbalans een groot aantal jaren een groei liet zien, maar dat er sinds 2010 sprake is van een negatieve ontwikkeling. De inkomsten bij de parochies bestaan voor 66 pct. uit levend geld en voor 34 pct. uit inkomsten van het vermogen. De totale inkomsten over 2011 bedroegen € 164 miljoen, hetgeen 3 pct. lager is dan in 2010. Van die € 164 miljoen komt € 59 miljoen (36 pct.) uit Kerkbalans (t.o.v. 2010 is dat 2,6 pct. lager), € 50 miljoen (30 pct.) komt uit overige inkomsten levend geld (dat is gelijk aan 2010) en € 55 miljoen (34 pct.) uit inkomsten van het vermogen (ten opzichte van 2010 is dat 4 pct. lager).

Hij wijst erop dat de uitgaven in 2011 een totaalbedrag van € 179 miljoen bedragen. Ten opzichte van 2010 is dat een daling van 2 procent. Deze daling heeft te maken met het feit dat de uitgaven voor de gebouwen iets zijn teruggelopen en voorts is er minder aan personeelskosten uitgegeven. Het totaal tekort van alle parochies samen is € 15 miljoen, hetgeen neerkomt op 9 pct. van de inkomsten van de parochies. Hierna toont hij een overzicht over de ontwikkelingen per bisdom en de participatie van katholieke huishoudens per bisdom.

De heer Duijsens deelt mee dat het aantal parochies in verband met fusie terug loopt. Enkele jaren

Drs. E. Duijsens.

geleden is daarmee in het Aartsbisdom Utrecht begonnen en vervolgens voltrekt dit proces zich in de overige bisdommen. Door een efficiëntere aanpak wordt geprobeerd de kosten terug te dringen.

De heer Duijsens vindt het opvallend dat het bisdom Roermond financieel gelijk is gebleven.

Toekomstige ontwikkelingen

De heer Duijsens deelt mee dat de opbrengst van Kerkbalans in 2011 3 pct. lager was dan in 2010, terwijl 41 pct. van de katholieke huishoudens aan de actie bijdraagt ofwel gemiddeld € 77 per huishouden. Op basis van steekproeven is de verwachting voor 2012 een daling van 4 pct. Om ▶

Bisdom	Toe/afname	Percentage deelname katholieke huishoudens
Groningen-Leeuwarden	- 3,2 pct.	62 pct.
Utrecht	- 4,2 pct.	56 pct.
Haarlem-Amsterdam	- 1,9 pct.	42 pct.
Rotterdam	- 1,6 pct.	38 pct.
Breda	- 1,8 pct.	37 pct.
Den Bosch	- 4,5 pct.	38 pct.
Roermond	0	35 pct.

deze neergaande spiraal te wijzigen, is het noodzakelijk op parochieel niveau aan de implementatie van Kerkbalans Nieuw Stijl (KNS) te werken. Vanuit de Rooms-Katholieke Kerk zal dat moeten gebeuren op diocesaan niveau, dus vanuit de bisdommen. Gekozen is voor een aanpak van vrijwilligers waarbij leden van kerkbesturen van wat grotere parochies hun collega's in kleinere parochies die minder mogelijkheden van het inzetten van vrijwilligers hebben, daarbij op basis van solidariteit assisteren. Als speerpunten noemt hij dat de benadering veel persoonlijker moet gebeuren door o.m. de brief te personaliseren of gebruik te maken van een folder die op de eigen parochie is afgestemd.

Meer dan nu het geval is, zullen parochianen persoonlijk benaderd moeten worden om de hoogte van de bijdrage daarmee te beïnvloeden. Ook parochianen die in het geheel niet bijdragen, zullen systematisch benaderd moeten worden. Belangrijk is dat zij worden geïnformeerd over hetgeen de plaatselijke parochie — behalve als geloofsgemeenschap — voor de woongemeenschap betekent.

Voordat er om geld gevraagd wordt,

zal men eerst de sympathie van deze parochianen voor het plaatselijk kerkenwerk moeten winnen.

Bedreigen

De heer Duijsens realiseert zich heel goed dat bij toepassing van deze maatregelen er niet direct sprake is van een groei, want er is jaarlijks sprake van een afnemend aantal leden, terwijl als gevolg van dit ledenverlies de bestuurskwaliteit op plaatselijk vlak ook afneemt.

Daarnaast is er, zoals dat de afgelopen jaren wel vaker is gebeurd, de dreiging van de zijde van de overheid om de werkzaamheden van kerken te bemoeilijken. Hij wijst in dit verband op een politieke partij (D66) die het eigenlijk onjuist vindt dat kerkgemeenschappen via SILA (Stichting Interkerkelijke Leden Administratie) op de hoogte blijven van adresmutaties van hun leden.

Een ont koppeling hiervan aan de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) zou een ernstige aantasting betekenen van de kerkelijke geldwerving. Hij betreurt deze politieke visie, want naast geloofsgemeenschap, zijn kerken plaatselijk erg actief in de samenleving. Kerken, die bovendien een ANBI-instelling zijn, blijven, ook wanneer zij in ledental

krimpen, van grote waarde voor de Nederlandse samenleving, zo besluit de heer Duijsens. Hierna geeft hij mevr. ds. Leonie Bos, voorzitter van de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving (RPG), de gelegenheid de cijfers te verstrekken van de Protestantse Kerk in Nederland.

Taak van de RPG

Ds. Bos deelt mee dat de RPG (maar in feite is dat het geval sinds zijn voorganger vanaf 1969), ingesteld door de synode, volgens zijn statuut zich ten doel stelt *“het bevorderen en stimuleren van de geldwerving ten behoeve van het kerkenwerk in de plaatselijke gemeenten waarvoor zowel aan de kerkenraad als het college van kerkrentmeesters ingevolge ordinantie 11 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland taken zijn toebedeeld”*. Tegen die achtergrond rekent de RPG het tot zijn taak om de plaatselijke colleges en kerkenraden te ondersteunen om de **plaatselijke** kerkelijke gemeente meer zichtbaar te maken in het dorp en de stadswijk waar de geloofsgemeenschap opereert.

Vervolgens heeft zij een toelichting op de inkomsten van de Kerk in 2011. Deze inkomsten, die voor 85 pct. uit inkomsten levend geld

Stationsreclame Kerkbalans 2013 in Dordrecht.

Ds. L.G. Bos.

(Kerkbalans, collecten en giften) bestaan en voor 15 pct. uit vermogen, bedroegen in 2011 totaal € 278 miljoen. Hiervan is € 193 miljoen (69 pct.) afkomstig uit Kerkbalans (ten opzichte van 2010 is dat 0,7 pct. lager); overige inkomsten uit levend geld: € 44 miljoen (16 pct.). Deze inkomsten vertonen t.o.v. 2010 een stijging van 0,9 pct. en € 41 miljoen (15 pct.) uit inkomsten van vermogen (rente, huur en pachttopbrengsten). Ten opzichte van 2010 zijn de totale inkomsten van € 278 met 0,1 pct. gedaald.

De totale uitgaven over 2011 bedragen € 306 miljoen, hetgeen ten opzichte van 2010 een daling betekent van 1 pct. Deze daling is voornamelijk te vinden bij de gebouwen, want de personeelskosten (voornamelijk predikantstraktementen en salariering van kerkelijke (mede)werkers) zijn vrijwel constant gebleven. Het totale tekort over 2011 bedraagt € 28 miljoen, ofwel 10 procent van de inkomsten.

Vervolgens geeft mev. Bos een toelichting op de situatie per regio. Dan blijkt o.m. dat Friesland met € 246 het hoogst en Overijssel-Flevoland met € 185 aan gemiddelde bijdrage per bijdrager het laagst ligt. Voor het complete overzicht wordt verwezen naar pagina 382 van "Kerkbeheer" van november 2012.

Is het tijd te keren?

Mevr. Bos constateert dat 2011 een daling van de opbrengsten uit

Kerkbalans 0,7 pct. te zien geeft en dat voor 2012 op basis van de eerste peilingen deze daling zich uitbreidt naar 2 pct., terwijl circa 80 pct. van alle pastorale eenheden (huishoudens) die voor de actie Kerkbalans benaderd worden een bijdrage geeft.

De oorzaak van deze neergaande spiraal is de kerkverlating en de vergrijzing. Een analyse van Kerkbalans Nieuwe Stijl (KNS) toont aan dat deze nieuwe communicatiestrategie van Kerkbalans werkt. De gemeenten die dit toepasten constateerden een stijging van 5-15 pct. of zelfs nog hoger. Maar plaatselijk wordt dit niet toegepast omdat:

- bij pas aangetreden kerkrentmeesters dit systeem niet of onvoldoende bekend is;
- er geen urgentiebesef is om hierin echt een goede investering te doen;
- als gevolg van krimpende gemeenten de bestuurskracht in bepaalde gemeenten afneemt en men er tegen op ziet om KNS in de eigen gemeente in te voeren.

Mevr. Bos deelt mee dat de RPG de afgelopen periode een strategie heeft vastgesteld die erin voorziet om KNS integraal toe te passen. Samengevat komt dit op het volgende neer:

- Vergroting van het urgentiebesef. Met medewerking van de RCBB (Regionale Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken die o.m. op de hoogte zijn van begroting, jaarrekening en beleidsplan van de gemeente) zullen gemeenten, waar financiële zorgen bestaan, ertoe worden aangezet hun inkomsten te gaan verhogen. Dat is een effectievere methode van gemeenteopbouw dan botweg een sanering gaan toepassen.
- Vergroten bestuurskracht. Concreet betekent dit dat gemeenten elkaar helpen bij de organisatie van het geldwervingsproces.
- Het aanbieden van daadwerkelijke hulp 'op de werkvloer' door vrijwilligers, met ondersteuning van betaalde krachten.

Ondersteuning Plaatselijke Geldwerving

Om deze Ondersteuning Plaatselijke Geldwerving (OPG) succesvol te voeren, biedt de RPG Adviseurs Kerkbalans (dat zijn vrijwilligers) aan die colleges van kerkrentmeesters en kerkenraden een advies op maat verstrekken. Omdat als gevolg van praktische belemmeringen (ontbreken van deskundigheden, tijd, e.d.) de implementatie van KNS niet integraal wordt doorgevoerd, start de Dienstenorganisatie, op verzoek van de RPG, met ingang van 1 februari 2013 met het project OPG. Dat sluit aan op het Beleidsplan van de Kerk dat er o.m. in voorziet om gemeenten te 'ontzorgen'.

Mevr. Bos deelt mee dat in de besluitvorming van de RPG gesteld is dat het Project OPG door de DO en RPG gezamenlijk wordt aangepakt, waarbij naast de gemeenteadviseurs van de Kerk, ook de Adviseurs Kerkbalans en de VKB hun medewerking zullen verlenen. Het idee van de RPG om de gemeenten als het ware een gereedschapskist te geven met het daarbij behorende gereedschap dat voor hun gemeente geschikt is, kan op deze wijze gerealiseerd worden.

Het Project OPG gaat op 1 februari 2013 van start en de eerste 100 gemeenten die zich voor deelneming melden krijgen tot maximaal 20 uur gratis professionele begeleiding. Het doel van de pilotfase is dat tot 1 juli a.s. er 100 gemeenten worden voorbereid en geholpen bij het opzetten van de actie Kerkbalans 2014, aldus mevr. Bos.

Tafel(s) - Stoelen - Kapstokken voor uw kerkzaal of bijgebouw ?

Kijk voor modellen en prijzen: www.kantinemeubilering.nl

Komt u bij ons kijken?
of komen wij naar U toe?
Tel. 0183-50 50 85

Vragenrondje pers bij Kerkbalans 2013

R.M. Belder

Na afloop van de inleidingen van de drs. Emile Duijsens en mevr. ds. Leonie Bos bij de presentatie van de Actie Kerkbalans 2013, wordt de aanwezige pers door drs. Bert. Elbertse in de gelegenheid gesteld vragen te stellen over hetgeen beide inleiders uiteen hebben gezet.

Het *Katholiek Nieuwsblad* vraagt wat de oorzaak is dat de uitgaven in de Rooms-Katholieke Kerk t.o.v. 2010 met 2 procent gedaald zijn. De heer Duijsens beschouwt dit als gevolg van reorganisatie en fusie van parochies. Naast de exploitatie van gebouwen heeft men ook te maken met onderhoud/renovatie van kerkgebouwen waarvan de kosten jaarlijks uiteen kunnen lopen.

De *Telegraaf* vraagt of er naast verhoging van de inkomsten, ook

rekening houdend met de huidige economische crisis, ook naar het uitgavenpeil wordt gekeken. Want het is de vraag of bij een jaarlijks ledenverlies de resterende parochianen en gemeenteleden dit jaarlijks kunnen compenseren.

De heer Duijsens deelt mee dat tot op heden de economische crisis op lokaal niveau vrijwel niet merkbaar is, maar hij houdt er rekening mee dat, nu deze crisis langer blijft voortduren, dit de komende tijd wel het geval is. Er wordt ook beleidsmatig gekeken naar het uitgavenniveau. Er wordt een zorgvuldige afweging gemaakt als het gaat om afstoten van kerkgebouwen, hetgeen kan leiden tot emoties bij parochianen. Het gevolg daarvan kan weer zijn dat men er weinig voor voelt om in een nabij gelegen

plaats de zondagse kerkdienst te bezoeken. Voorts is afstoten van onroerend goed, nu de markt van huizen e.d. slecht is, op dit moment ook voor de parochie in financieel opzicht niet interessant.

Mevr. Bos deelt mee dat ook in de Protestantse Kerk in Nederland in het geefgedrag tot op heden weinig van de recessie merkbaar is. Maar zij houdt er rekening mee dat dit gemeentelijk sterk kan verschillen, want wanneer gemeenteleden werkloos worden, dan zal dat ook direct merkbaar zijn in de hoogte van de Kerkbalansbijdrage. Zij vindt het van belang te melden dat de RPG jaarlijks probeert duidelijk te maken dat van kerkenraden en colleges van kerkrentmeesters verwacht wordt dat zij naar hun gemeenteleden een transparant beleid voeren door

Kerkelijk centrum Carnisse Haven te Barendrecht met de Kerkbalansvlag.

Onder leiding van drs. Bert Elbertse, beantwoorden ds. Leonie Bos en drs. Emile Duijsens vragen van de pers.

duidelijk aan te geven waarvoor er geld wordt gevraagd. Het gaat erom dat gemeenteleden op hun verantwoordelijkheid wordt gewezen voor het voortbestaan van de eigen kerkelijke gemeente die, naast geloofsgemeenschap, ook in de plaatselijke samenleving, van grote betekenis is. Zij hoopt dat colleges van kerkrentmeesters ook in deze economische crisissituatie de vindingrijkheid en innovatie zullen vinden om de nodige financiën bijeen te krijgen.

De *Persdienst* vraagt of er concrete verbetering voor 2013 of 2014 te verwachten is op basis van de aanpak van KNS.

De heer Duijsens wijst erop dat het een hele opgave is om de inkomstendaling als gevolg van ledenverlies stop te zetten. Hij hoopt dan ook van harte dat de nieuwe aanpak, zoals de RPG die voor ogen staat, succes heeft. De kerk kan gelukkig nog beschikken over een vaste kern van leden die zeer betrokken is bij het lokale kerkenwerk. Omdat er vrijwel geen groei is van nieuwe leden, zou hij zeer tevreden zijn wanneer de nieuwe vorm van geldwerving tot een stabilisatie van de inkomsten leidt. De landelijke kerken beschikken over een bescheiden budget om de kosten van de jaarlijkse actie Kerkbalans te betalen. Deze kosten van marketing zijn

werkelijk peanuts, aldus de heer Duijsens.

Mevr. Bos deelt mee dat ook zij niet verwacht dat het ledenverlies in de Protestantse Kerk in Nederland wordt stopgezet. Dat proces zal de komende jaren doorgaan. Maar er zijn ook ontwikkelingen in de Kerk aan de gang volgens de methode "30 Kansrijke modellen voor een missionaire gemeente" die perspectief bieden om het draagvlak op plaatselijk niveau te vergroten. Het zal veel moeite kosten en vindingrijkheid van de plaatselijke bestuurders vergen om inkomsten en uitgaven weer in balans te krijgen. Maar belangrijk is een verantwoorde vorm van geldwerving waarbij de gemeenteleden persoonlijk worden benaderd en waarbij zij op hun verantwoordelijkheid worden gewezen, zo stelt mevr. Bos.

De *Telegraaf* vraagt naar de omvang van de kosten van de marketing van Kerkbalans.

De heer Duijsens deelt mee dat het folder- en propagandamateriaal dat parochies en gemeenten gebruiken, door hen zelf betaald worden. Een paar jaar geleden is dit bedrag gecijferd op in totaal € 250.000, waarbij is inbegrepen een bedrag van € 60.000 dat de ICG nodig heeft voor haar voorbereidend en coördinerend werk, inclusief landelijke

propaganda (advertenties en billboards).

Het *Nederlands Dagblad* verwijst naar de stukken van de RPG waarin vermeld is dat de invoering van het LRP-systeem bij bepaalde gemeenten geleid heeft tot vermindering van inkomsten omdat er adressen vanuit LRP niet benaderd werden. Drs. E. van Rijssen, o.a. adviseur van de RPG, deelt mee dat er inderdaad signalen vanuit een aantal gemeenten is gekomen dat als gevolg van bepaalde oneffenheden gemeenteleden niet voor Kerkbalans 2012 benaderd werden. Maar met medewerking van het LRP-Team zijn deze gemeenteleden alsnog benaderd, zodat dit is gecorrigeerd. Er is voor wat Kerkbalans 2013 betreft geheel geen aanleiding te veronderstellen dat dit zich zal herhalen.

Het *Katholiek Nieuwsblad* wijst erop dat de periode van januari niet direct de meest geschikte periode is voor de Kerkbalanslopers om de woonadressen af te gaan.

De heer Duijsens deelt mee dat die vraag regelmatig terug komt, maar wijst erop dat er diverse andere mogelijkheden in tijd bekeken zijn, maar dat elke keer de maand januari, wanneer er geen andere fondswervende instanties bezig zijn, als de meest geschikte periode uit de bus is gekomen. Bovendien hebben ►

parochies en gemeenten in de loop van het jaar, wanneer men ziet dat opbrengsten tegenvallen, nog gelegenheid om in de vorm van een tekortactie onder de parochianen en gemeenteleden de benodigde financiën bijeen te krijgen.

Het *Nederlands Dagblad*, dat geconstateerd heeft dat er van protestantse zijde slechts 287 gemeenten een volledige opgave van inkomsten en uitgaven aan de RPG verstrekten, vraagt hoe de RPG dit financiële beeld heeft kunnen geven van alle gemeenten.

De heer Van Rijssen deelt mee dit gebeurd is door extrapolatie. De trend die de RPG van deze 287 gemeenten heeft geconstateerd, is geverifieerd met de totaalcijfers die de Dienstenorganisatie van de gemeenten heeft. Deze geven dezelfde trend aan als die van deze 287 gemeenten, zodat een extrapolatie alleszins verantwoord is.

Verder vraagt het *Nederlands Dagblad* hoe dramatisch het is dat 10 pct. van de gemeenten in de Protestantse Kerk in Nederland (in de Rooms-Katholieke Kerk is dat 9 pct. van de parochies) met een tekort wordt geconfronteerd.

Mevr. Bos deelt mee dat bepaalde gemeenten nog over een bescheiden reserve beschikken, die een nadelig saldo kunnen opvangen, maar dat kan niet structureel worden. Daarom moet alles in het werk worden gesteld om de inkomsten te verhogen. Zou men daarin niet geheel slagen, dan dient er een beleidsmatige sanering te worden toegepast, want de inkomsten en uitgaven moeten jaarlijks in balans blijven.

Het *Katholiek Dagblad* constateert dat het aantal leden in de Rooms-Katholieke Kerk met 75.000 is gedaald. Men vraagt hoeveel uitschrijvingen dit betreft. Nadat de heer Elbertse heeft meegedeeld dat dit om circa 12.000 parochianen gaat, sluit hij onder dankzegging voor de medewerking deze persconferentie. Na afloop zijn de journalisten in de gelegenheid om vertegenwoordigers van de beide Kerken nog voor aanvullende informatie te benaderen.

■ Ook in een tijd van krimp zijn er bloeiende gemeenten

In het Friesch Dagblad van 17 november 2012 is een interview opgenomen met ds. P. de Jong. Ds. De Jong, een flamboyante man met brede gebaren, is predikant en voormalig synodelid. Hij ging onlangs met emeritaat en laat in Rotterdam-Delfshaven een bloeiende gemeente achter. Hoe ziet hij de toekomst van de kerk? En hoe heeft hij het zelf volgehouden als christen?

Veel kerkmensen zien krimp als een soort natuurramp. U ook?

“Allereerst zit er in die blik een hoop nuchterheid: de wereld is al verlost. Vervolgens moet je je wel afvragen: waar zijn al die mensen dan gebleven? Blijkbaar bood de kerk niet wat ze nodig hadden. Het is heel belangrijk mensen die vertrekken te vragen waarom ze dat doen. Hebben ze ook hun geloof verloren? Dat is lang niet altijd zo. Je moet je ook afvragen: voor wie ben je kerk. In Rotterdam-Delfshaven zijn we goed in het bereiken van hoogopgeleide jongeren. Dat betekent niet dat we vooral een evangelische aanpak hebben. Daar is wel ruimte voor maar we blijven een protestantse kerk met alles wat daarbij hoort: kinderdoop, ambten en dergelijke.

We hebben overigens niet alleen ‘s morgens een dienst maar ook ‘s middags en soms zelfs ‘s avonds een dienst met praise. ‘s Morgens is er een dienst met alles erop en eraan, de dienst ‘s middags is veel korter en soberder. Sommige mensen geven daar de voorkeur aan. ‘Een orgel hoeft niet voor mij, maar een gitaar ook niet’, zeggen ze dan. ‘Geef mij maar gewoon een goede preek, daar heb ik wat aan.’

Van catechisanten hoor ik dat ook, de preek vinden ze het interessantst. Je moet je alleen wel afvragen voor

Ds. P. de Jong.

wie je preekt. Voor de 55-plusser of voor de dertiger. Hoe scherper je perspectief, hoe duidelijker je punt. En wat blijkt? Vijftigers waarderen de preken voor dertigers. En dat is maar goed ook. Dertigers hebben het zwaar. Ze werken allebei en hebben kinderen. Dus door de week is het al zwaar, maar in het weekend is de sociale druk verwoestend. Wat laat je dan liggen? Als de kerk niet biedt wat je nodig hebt, laat je dat schieten.”

Daar gaat de volkskerk...

“Krimp zorgt er wel voor dat de volkskerk zoals we die altijd hadden, oplost. Dat is een beetje jammer maar de kerk moet wel open blijven staan. Mensen moeten hun kinderen kunnen laten dopen, kunnen trouwen in de kerk, hun geliefden vanuit de kerk kunnen laten begraven. Dat is meer dan franje, soms biedt het een opening, zeker bij stellen van wie de één wel gelooft en de ander niet. Hoe dan ook, dopen en trouwen in de kerk gebeurt voor het aangezicht van

God. Ook cultuurchristendom heeft zijn zegeningen.”

Je kunt altijd nog fuseren.

“Ik geloof niet zo in fusies van kerkelijke gemeentes. Het heeft iets van twee zieken in één bed leggen, daar wordt niemand beter van. Komt het toch van fusie, zorg er dan in ieder geval voor dat er een nieuwe voorganger komt. Ga vervolgens weer kijken waar het om gaat: om de verkondiging, om het hart van het evangelie. Vertrouwen is daarbij een basiswoord, geen geneuzel over liturgische dingetjes. Kijk hoe je elkaar kunt versterken, hoe je elkaar vrolijk kunt maken.

Kerkenraadsvergaderingen moeten een plezier zijn om naartoe te gaan, dat straalt je weer uit naar de gemeente. Gastvrijheid is ook heel belangrijk, je moet je thuis voelen in de kerk.

De vorm van de dienst moet eigenlijk een event zijn, er moet van alles kunnen. Wel met een preek natuurlijk. Krimp overwin je door je te richten op jonge mensen, op dertigers en veertigers. Zij maken gebruik van hun netwerken en zo breidt het zich uit. Vroeger was de volgorde believe and belong, nu is het belong and believe. Eerst hoor je erbij en dan ga je geloven. Dat betekent dat je mensen de gelegenheid moet geven ‘mee te liften’ met anderen zodat ze de aanwezigheid van God kunnen merken. Maar nieuw elan vinden kost tijd, het heeft in Rotterdam wel twintig jaar geduurd voor het zover was.”

Wat is de grootste hobbel om christen te worden?

“De grootste hobbel is in ieder geval niet een of ander dogma. De grootste hobbel zijn de mensen zelf. Soms doen mensen heel domme dingen en dat stoot af. Of lijkt het alsof bijvoorbeeld de SGP, die vrouwen uitsluit, staat voor alle christenen. Hetzelfde geldt trouwens voor het CDA maar dan weer op een andere manier. Er zijn geen inspirerende christenen op het publieke terrein. Ik hoor wel vaak dat jonge mensen door hun ouders of hun grootouders werden geïnspireerd

om verder te gaan met het geloof, dat waren hun voorbeelden.”

Veel mensen wijzen als God ter sprake komt bijna meteen op de ellende in de wereld. Hebben christenen daar wel een antwoord op?

“Iedereen ziet die ellende. Je kunt er alleen over spreken naar aanleiding van je eigen verbijstering. Die moet je goed voelen maar ook weer loslaten. Sommige mensen gebruiken de ellende in de wereld als wapen, maar achter het cynisme zit vaak een gewonde ziel. Ik denk niet dat de ellende in de wereld de hoofdreden is om niet te geloven. Want wat is het alternatief? Dat de ellende het definitief wint? Soms kom je mensen tegen die van alles doen, een Alpha-cursus volgen en zo, maar ze kunnen er gewoon niet bij, het kwartje valt niet.”

Hoe hebt u zelf het geloof behouden?

“Er zit iets bewaarends in predikant te zijn, het houdt je bij de les. Elke dag heb je de Bijbel wel weer open, je bidt met anderen. Mijn beide ouders stierven toen ik nog jong was en ik heb een kind en een schoonzoon verloren, dat geeft gevoelens van verbijstering en onmacht. Soms krijg je heel veel geloof en soms is het helemaal weg. Eén ding is wel belangrijk: je doet het in ieder geval niet alleen.

Veel gesecculariseerde mensen om je heen hebben, maakt het moeilijker je geloof te behouden. ‘Zonder kerkgang ga je verloren’, schreef ik laatst. Dat is wel sterk gesteld maar je hebt andere christenen om je heen gewoon nodig. Na de dood van ons dochtertje lag het leven weer open, we kregen nog twee kinderen terwijl dat eerst niet de bedoeling was. Je manier van denken en leven verandert, je krijgt meer besef van de realiteit. Het was heel bepalend voor mijn geloof, dat ging terug naar de diepste kern. Je leert wie God voor je is en wie je zelf bent. Mijn beeld van God is wel veranderd, van streng en rechtvaardig, naar genadig, compassievol en bevrijdend.

De begraafplaats is trouwens ook een manier om je geloof kwijt te raken als je hoort hoe mensen soms stamelen over de hemel. Veel mensen hebben daar geen voorstelling meer van. Maar ik wil straks toch wel graag op de gouden straten lopen zoals die in Openbaringen worden beschreven.”

Hoe ziet u de toekomst van de kerk de komende tien jaar?

“Positief, ik ben hoopvol. Deze generatie wil kwaliteit, ze wil liever geluk dan een dure auto. In de Bijbel begon het ook altijd met jonge mensen, zoals Samuel en Gideon. De kerk wordt ook weer belangrijker omdat de christelijke scholen het erbij laten zitten. Waar kun je dan weer terecht?

Ook voor de Protestantse Kerk in Nederland ben ik hoopvol, ik denk dat protestantse kerken de meeste mogelijkheden hebben mensen te bereiken omdat ze minder regels hebben. Kerken zullen in de steden plekken voor inspiratie zijn. Waar anders leer je wat het is mens te zijn, leer je te vergeven? Zolang je maar zelfbewust bij de kern van het geloof blijft”, aldus ds. De Jong in het Friesch Dagblad.

■ Open orgelmiddag Jacobikerk Utrecht

De Commissie Jacobi Concerten organiseert op zaterdag 9 maart a.s. een open orgeldag in de Jacobikerk van Utrecht. Er is dan gelegenheid om gedurende een half uur het Garrels/Meere-orgel en/of het Hesskabinetorgel te bespelen. De kosten van deelname bedragen € 15, ter plaatse te voldoen. Plaatsing geschiedt op volgorde van aanmelding. Afstemming van het programma op het karakter van de orgels wordt op prijs gesteld. Er is op 9 maart a.s. iemand aanwezig die bij het registreren een helpende hand kan bieden. Meer info: <http://jacobicconcerten.webklik.nl>, aldus een bericht in Nota bene, een actualiteitenblad voor Orgelkunst & kerkmuziek van februari 2013.

Kerkkroonluchters, restauraties, gieterij en techniek

Als laatste bedrijf in Nederland produceert Brink & van Keulen in haar gieterij al decennia op ambachtelijke wijze authentieke koperen kroonluchters. Ruim honderd authentieke modellen, waarvan de spanwijdte variëren van 37 cm tot 230 cm. Stuk voor stuk massief koperen kunstwerken, die generaties meegaan.

Onze referenties omvatten vele kerken en gebouwen waaronder nagenoeg alle grote kerken in Nederland zoals De Nieuwe Kerk te Amsterdam, De Nieuwe Kerk te Delft, De Laurenskerk te Rotterdam enzovoort.

Ook op het gebied van restauraties hebben wij een lange lijst met kerken, waar de oude en vaak incomplete kronen, na een grondige opknopbeurt, weer in hun volle glorie de kerken sieren. De door Brink & van Keulen gehanteerde werkwijze wordt aanbevolen door monumentenzorg, omdat de levensduur van de kronen hierbij langer is dan bij poetsen.

Behalve grote kerkkronen hebben wij een groot aantal kleinere modellen voor luxe woningen, raadszalen en andere monumentale en representatieve ruimtes.

Graag sturen wij onze catalogus of bezoeken wij u vrijblijvend voor een advies.

U kunt ook een afspraak maken voor een rondleiding door onze kopergieterij, waar u kunt zien hoe deze kroonluchters nog steeds voldoende het eeuwenoude ambacht worden gemaakt.

Brink & van Keulen 1646 b.v.
Generatorstraat 17
1014 AT Amsterdam
Tel: 020-7370230
e-mail: info@brinkenvankeulen.nl
website: www.brinkenvankeulen.nl

Dienstenorganisatie Protestantse Kerk in Nederland gaat gemeenten helpen bij geldwerving

Nic Rijnbende

Steeds meer kerkelijke gemeenten hebben moeite de eindjes aan elkaar te knopen.

Naar schatting heeft 70 procent van de protestantse gemeenten te maken met een structureel financieel tekort. Inkomsten lopen terug. Colleges van kerkrentmeesters staan voor een grote uitdaging. Is het tij te keren of moeten we ons bij neerleggen bij dalende inkomsten?

De werkelijkheid plaatst colleges van kerkrentmeesters voor grote uitdagingen. Het aantal gemeenteleden loopt terug en dat heeft ook financiële consequenties. De terugloop in bijdragen aan de eigen kerk werd in de afgelopen jaren opgevangen doordat minder gemeenteleden extra gingen geven. Dat lijkt sinds actie Kerkbalans 2012 verleden tijd.

Bovendien hebben veel gemeenten al langere tijd financiële tekorten, waardoor men steeds verder inteert op het vermogen. Meestal is dat aanleiding om serieus na te denken over drastische besparingen. Toch is er ook een andere mogelijkheid: het verhogen van de inkomsten door het verbeteren van de plaatselijke geldwerving. De dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk wil de gemeenten daarbij helpen. Daarom is per 1 februari 2013 het project *Ondersteuning Plaatselijke Geldwerving* gestart. Het doel van dit project is plaatselijke gemeenten te ontzorgen.

Wie gaan het doen?

Vanuit de afdeling Communicatie & Fondsenwerving van de dienstenorganisatie zullen Rik Gorter, Hendrik-Jan Graber, Nic Rijnbende en Lieke Pos zich inzetten om gemeenten te helpen bij het optimaliseren van hun geldwerving. Zij zullen nauw samenwerken met de vrijwillige adviseurs Kerkbalans van de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving, de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB) en de gemeenteadviseurs Kerkbeheer en LRP.

Optimaliseren Kerkbalans

Veel van de ondersteuning zal gericht zijn op het optimaliseren van de actie Kerkbalans. Uit onderzoek is gebleken dat nog veel gemeenten terreinwinst kunnen boeken door het verbeteren van de aanpak van actie Kerkbalans. Bijvoorbeeld door het toepassen van doelgroepen-

Team ondersteuning Plaatselijke Geldwerving, van links naar rechts: Lieke Pos, Rik Gorters, Nic Rijnbende en Hendrik-Jan Graber.

segmentatie, betere communicatiemiddelen of een slimmere inzet van ICT. Veel gemeenten willen wel, maar het ontbreekt hen aan voldoende uitvoeringscapaciteit. Door deze gemeenten vooral praktisch op weg te helpen kunnen zij daarna zelfstandig verder.

Maar het kan ook gaan om andere vormen van geldwerving. Zo kan een gemeente geholpen worden met het ontwikkelen van een concept voor het werven van geld voor een specifiek project of een plan van aanpak voor de totale geldwerving. Ook middelen als het collecterooster voor eigen kerkenwerk, het verhogen van de bijdragen via notariële schenkingen en het verbeteren van de eindejaarscollecte of andere mailings, zijn onderwerpen die aan de orde kunnen komen. Leidend is de vraag en de inzet van de gemeente zelf. De professionals ondersteunen dit met kennis en kunde van fondsenwerving en delen hun ervaring die ze hebben met andere gemeenten.

Twintig uur gratis ondersteuning

Naast de financiering vanuit de Dienstenorganisatie heeft ook het Bureau Steunverlening hulp toegezegd. Gemeenten kunnen daardoor tot maximaal 20 uur gratis ondersteuning krijgen. Uiteraard geldt daarvoor een aantal criteria. Zo

moet de gemeente te maken hebben met een serieuze financiële (kerkrentmeesterlijke) uitdaging. Dat kan een structureel exploitatie-tekort zijn, of juist een project waarvoor extra geld nodig is. Daarnaast moeten er vrijwilligers zijn die meewerken en die het stokje kunnen overnemen wanneer de begeleiding door de medewerkers van OPG is afgerond.

De heer Rijnbende is projectleider Ondersteuning Plaatselijke Geldwerving

Meer weten?

Wie meer informatie wil over Ondersteuning Plaatselijke Geldwerving kan bellen naar de servicedesk van de Protestantse Kerk in Nederland: tel. (030) 880 18 80, of contact opnemen met de gemeenteadviseur Kerkbeheer of de Vereniging van Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB), tel. (078) 639 36 66.

Gemeenten kunnen zich digitaal aanmelden via het aanmeld-formulier op de website van de Protestantse Kerk: www.pkn.nl/actief-in-de-kerk/geldwerver óf via de website van de VKB: www.kerkrentmeester.nl/site/index.php/artikelen/geld/geld_geldwerving.

Beleid VKB betreffende verzekeringen

Inleiding

Eén van de drie pijlers van het VKB-beleid (naast “Kenniscentrum en “Belangenbehartiging”) is *Dienstverlening*. In de uitvoering van dienstverlening voor onze leden geldt altijd als uitgangspunt “beste product/dienst tegen de laagste prijs voor onze leden”. Alleen als bestaande leveranciers producten of diensten, toegesneden op de bijzondere aspecten van kerkrentmeesterlijk beheer niet of niet van voldoende kwaliteit kunnen bieden, ontwikkelt de vereniging zelf activiteiten op dit vlak. Om die reden is in het verre verleden begonnen met het ontwikkelen van verzekeringsproducten specifiek voor kerkelijk gebruik in samenwerking met gerenommeerde verzekeringsmaatschappijen en -makelaars.

Geschiedenis

In 1974 werd het onderdeel opstalverzekeringen overgedragen aan de onderlinge verzekeringsmaatschappij Donatus die inmiddels, vooral voor Rooms-katholieke afnemers vergelijkbare producten had ontwikkeld. Voor andere producten (schade, inkomensderving, aansprakelijkheid enzovoort, ook wel aangeduid onder de verzamelnaam “varia”) was toen geen andere aanbieder actief voor kerkelijke gemeenten zodat de VKB (toen nog VVK) dat onderdeel zelfstandig voortzette.

Wet financieel toezicht

In 2007 werd de nieuwe Wet Financieel Toezicht (WFT) van kracht die de toezichtmogelijkheden en -verplichtingen van de Autoriteit Financiële Markten regelde. De invoering van deze wet maakte het voor de VKB onmogelijk de verzekeringsactiviteiten als tussenpersoon voor haar leden voort te zetten. Weliswaar voldeden onze activiteiten aan de door de AFM opgestelde criteria en was onze medewerker

voldoende deskundig en gekwalificeerd, maar de toezichtskosten waren aanzienlijk: ongeveer € 14.000 per jaar. Daar kwam nog bij dat er een grote kans was dat meerdere HB-leden niet aan de criteria van door de AFM ingestelde deskundigheidstoets zouden voldoen. Dat risico wilde en kon het bestuur niet nemen.

Gelet op het voorgaande stelde het bestuur een commissie in met als opdracht de verschillende mogelijkheden voor het buiten de VKB plaatsen van de verzekeringsportefeuille te onderzoeken. De commissie sprak met verschillende deskundigen, stelde vast dat de portefeuille een zekere waarde vertegenwoordigde en “verkoopbaar” was, en legde met mogelijke overnamekandidaten contact. Donatus was een voor de hand liggende partij die inmiddels ook met varia producten was begonnen: De VKB is zowel in de raad van commissarissen als in de ledenraad ervan vertegenwoordigd. Maar ook Marsh/Mercer, de bestaande makelaar bij wie (en bij de rechtsvoorgangers daarvan) onze verzekeringen waren afgesloten, bleek geïnteresseerd en was dus ook een potentiële kandidaat.

Overeenkomst

De commissie voerde met beide partijen uitvoerige gesprekken die uiteindelijk leidden tot concrete voorstellen voor overname. Na een zorgvuldige afweging en alle voor- en nadelen overziende besloot de commissie unaniem aan het hoofdbestuur te adviseren voor Marsh/Mercer te kiezen, een advies dat door het bestuur werd overgenomen.

De overeenkomst waarin de VKB de makelaar Marsh/Mercer heeft aangesteld als bemiddelaar en adviseur voor haar — in de overeenkomst genoemde verzekeringen voor haar leden — werd op 14 februari 2011

getekend. De bestaande relatie tussen de VKB en Marsh/Mercer — zij het in een andere vorm — wordt hiermee in het belang van haar leden voor de toekomst bestendig.

Overdracht

De overdracht van de portefeuille aan Marsh/Mercer is goed verlopen waarbij Marsh/Mercer recentelijk de verzekeringsadministratie heeft ondergebracht bij een andere ervaren naam op verzekeringsgebied: Turien&Co. Dit laatste leidde tot enkele initiële problemen en wrevel bij een aantal colleges. Maar partijen hebben hun beste gedaan om de problemen op te lossen en dat is inmiddels ook gebeurd. Ook als VKB zullen wij e.e.a. nauwlettend blijven volgen.

Wij vertrouwen erop dat de samenwerking tussen de VKB en Marsh/Mercer in de komende jaren succesvol mag zijn. Dat is in aller belang.

Namens het hoofdbestuur van de VKB

Mr. Peter A. de Lange, voorzitter
H. Jonkvorst, secretaris

■ Stichting neemt meer oude kerken over

De Stichting Oude Groninger Kerken verwacht dat zij in 2013 meer kerken moet overnemen dan in eerdere jaren. Volgens de stichting willen veel gemeenten de kosten voor het onderhoud niet meer betalen. Ook voor de steeds kleiner wordende kerkelijke gemeenten wordt het steeds moeilijker om geld te vinden voor de onderhoudskosten, aldus een bericht op RTV-Noord van 15 januari 2013.

Ledenvergadering LOB o.a. over kwaliteitszorg

R.M. Belder

Op 22 november jl. hield de Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen (LOB) haar algemene ledenvergadering in Utrecht. De vergadering werd geleid door de heer J.M.H. Keizer, die sinds november 2011 voorzitter van de LOB is.

In verband met ziekte van de penningmeester zijn de jaarstukken van 2011 nog niet door de financiële commissie ingezien. Besloten wordt dit tegelijk te doen met de jaarrekening 2012, zodat beide jaarrekeningen in 2013 aan de ledenvergadering ter goedkeuring worden voorgelegd.

Er is een voorstel om de contributie, die sinds 2006 niet is aangepast, te herzien. Het vermogen van de LOB was destijds van die omvang dat de ledenvergadering destijds besloot eerst dan tot een contributieaanpassing over te gaan wanneer een grens bereikt is waar men niet onder mag gaan. Naar de mening van het bestuur is dat in 2013 het geval. Het voorstel is de basiscontributie te stellen op € 95 (nu € 75) per lid en een toeslag van € 4 (nu € 2) per begrafenis.

Hoewel de vergadering de noodzaak van een contributieverhoging inzielt, vragen sommigen zich of er goed naar het uitgavenpatroon is gekeken, hetgeen door de voorzitter wordt bevestigd. Eerder sprak de ledenvergadering zich uit voor professionalisering van het bedrijfsbureau om voldoende kwaliteit in het kader van de dienstverlening aan de leden van de LOB te kunnen bieden. Daaraan heeft het bestuur voldaan, zodat er niet verder kan worden bezuinigd. Ook een voorstel om de verhoging gefaseerd (2013 en 2014) in te voeren, wordt door de voorzitter niet wenselijk geacht. Tenslotte besluit de vergadering unaniem om de begroting 2013 vast

Het bestuur van de LOB.

te stellen en akkoord te gaan met het contributievoorstel.

Kwaliteitszorg

Hierna geeft de heer W.E. van Midwoud, consultant bedrijfsbureau, een uiteenzetting over de kwaliteitszorg dat speerpunt één is volgens het Beleidsplan 2012-2016 van de LOB. Het is erg belangrijk dat de LOB hier veel aandacht aan besteedt, want uit de contacten blijkt dat 30 pct. van de gemeenten over een administratie beschikt die niet voldoet aan de normen van de Wet op de lijkbezorging. Verder komen begraafplaatsen te regelmatig in negatieve zin in het nieuws. In het belang van de begraafplaatsbezoeker zal de LOB de begraafplaatsen moeten blijven adviseren door steeds te wijzen op optimalisering van de dienstverlening. De LOB realiseert zich dat zij uitsluitend een faciliterende rol hierbij kan vervullen en dat voor haar geen controlerende taak is weggelegd.

De heer Van Midwoud deelt mee dat de LOB haar leden van de verdere ontwikkelingen op de hoogte zal houden via het blad De Begraafplaats, e-mail en de website lob@begraafplaatsen.nl. Leden kunnen

hun opmerkingen hierover aan de LOB doorgeven.

Verder wordt er een brief behandeld van het bestuur van de Stichting Klachteninstituut Uitvaartwezen dat het bestuur van de LOB vraagt de ledenvergadering alleen vragen voor te leggen over de Ombudsman Uitvaartwezen. Moet deze volstrekt onafhankelijk opereren en geen enkele historische band of relatie met de uitvaartbranche hebben of moet bij de aanstelling uitsluitend gekeken worden naar de beste kandidaat en moet wanneer deze een bepaalde ervaring binnen de uitvaartbranche heeft opgedaan, dit als meerwaarde worden beschouwd.

Uit een peiling onder de aanwezigen blijkt dat het overgrote deel van de leden vindt dat gekeken moet worden naar de beste kandidaat en wanneer hij of zij over een bepaalde ervaring op het gebied van het uitvaartwezen beschikt, is dat een voordeel.

Tariefstijging grafkosten

De heer Van Midwoud deelt mee dat er hard wordt gewerkt om de cijfers die van de begraafplaatsen zijn

Nieuws uit de provincies

R.M. Belder

In samenwerking met het Centraal Bureau van de VKB heeft het bestuur van de afdeling Noord-Holland een vijftal regiobijeenkomsten belegd waarbij de bestuurlijke vernieuwing van de VKB werd toegelicht door voorzitter of secretaris van het hoofdbestuur, resp. mr. P.A. de Lange en H. Jonkvorst. Verder werd aandacht besteed aan de plaatselijke geldwerving en de communicatie die daarbij een belangrijke rol speelt. Hieraan werd een bijdrage verleend door de heren D.G. Bijl, E. Fokkema en E. van Rijssen. De vijf avonden werden door ruim 110 kerkrentmeesters bezocht. Onderstaand verslag betreft de bijeenkomst te Bussum op 21 november 2012, waar de heren Van Rijssen en Fokkema stil stonden bij de geldwerving en communicatie, terwijl de heer De Lange de bestuurlijke vernieuwing en de beleidsondersteuning van de VKB toelichtte.

Haal meer uit Kerkbalans

Drs. E. van Rijssen, adjunct-directeur van de VKB, begint zijn inleiding door het verloop van de opbrengsten uit de jaarlijkse actie Kerkbalans te tonen. Hij doet dat aan de hand van het verslag van de actie Kerkba-

lans 2012 dat in drie afleveringen in "Kerkbeheer" (oktober, november en december 2012) is opgenomen. De cijfers tonen aan dat bij Kerkbalans 2012 in 32 pct. van de gemeenten een groei is geconstateerd (in 2011 was dat nog 46 pct.); in 58 pct. een daling (2011: 51 pct.), terwijl in 10 pct. (2011: 3 pct.) de opbrengst stabiel blijft. Het bedrag dat in 2012 aan Kerkbalansbijdragen zal binnenkomen, bedraagt € 189 miljoen (€ 192,9 in 2011), hetgeen een verlaging van € 3,9 miljoen betekent ofwel 2 pct.

De heer Van Rijssen toont een overzicht van gemeenten per ACV, waaruit blijkt dat de verschillen relatief groot zijn. De gemiddelde toezegging per toezegging in 2012 bedraagt landelijk € 210, terwijl Noord-Holland op € 231 uitkomt. De gemiddelde toezegging per lid bedraagt landelijk € 94,81; in Noord-Holland is dat € 104.

Pijlers

Sinds 2005 is er een nieuwe communicatiestrategie "Verbreden en verdiepen", die bekendheid heeft gekregen onder de naam "Kerkbalans Nieuwe Stijl". Pijlers voor "Verbreden" zijn o.m. de technie-

■ persoonlijke benadering (per

Drs. E. van Rijssen.

brief of per telefoon);

- aansprekend en gedifferentieerd aanbod van doelgroepen; en
- administratieve inspanning: ex-gevers gaan rappelleren.

Pijlers voor "Verdiepen" zijn o.m. de technieken:

- hanteren van een percentage of richtbedrag;
- aansprekend en gedifferentieerd aanbod van doelgroepen; en
- administratieve inspanning: de bijdrage relateren aan een bepaalde norm.

De heer Van Rijssen deelt mee dat

ontvangen in het kader van het grafkostenonderzoek in te brengen. Van 200 begraafplaatsen zijn de gegevens ontvangen die samen zo'n 22.000 begrafenissen per jaar hebben, wat neerkomt op een derde deel van het totale aantal begrafenissen per jaar. Naast de cijfers wordt er ook gekeken of er nog meer informatie uit dit onderzoek gehaald kan worden die voor de LOB en haar leden van betekenis is. De heer Van Midwoud verwacht dat het bestuur van de LOB binnenkort de resultaten van dit onderzoek kan bespreken.

Hierna geeft de heer J. Beltman, bestuurslid van de LOB, een overzicht van de stand van zaken van het project waarmee de werkgroep Handleiding Grafadministratie bezig is. Er wordt gewerkt aan het inhoudelijk bekijken welke automatiseringspakketten de beste functionaliteit voor een begraafplaats hebben. De tekst voor de handleiding is voor 80 procent gereed en voorts worden de werkprocessen beschreven en zullen daaraan standaarddocumenten (brieven, modellen, e.d.) worden toegevoegd. De heer Beltman verwacht dat de handleiding in de

loop van 2013 gereed zal zijn. De voorzitter deelt mee dat in 2013 weer een bedrijvendag wordt gehouden in combinatie met de algemene ledenvergadering en wel op 21 november 2013. Exponenten en adverteerders reageren hierop zeer enthousiast.

Nadat de periodiek aftredende bestuursleden, de heren L. van Eijk en A. van der Laan, bij acclamatie zijn herbenoemd, sluit de voorzitter deze ledenvergadering. Na een pauze vindt een presentatie plaats over Natuurbegraafplaatsen.

De regiobijeenkomst in Bussum.

bij 62 pct. van de colleges van kerkrentmeesters deze nieuwe communicatiestrategie bekend is. In 40 pct. van de gemeenten doet men er niets mee. Dat is jammer, want daarmee wordt de plaatselijke gemeente tekort gedaan. Bij de evaluatie van Kerkbalans Nieuwe Stijl is bij de Rooms-Katholieke Kerk geconstateerd dat de inkomsten in de parochies die deze vorm van geldwerving toepasten, met 5 pct. gestegen zijn. Uit metingen en incidentele reacties bij colleges van kerkrentmeesters is gebleken dat de percentages in dit verband uiteen lopen van 5 tot 15 pct. en zelfs hoger.

Conclusie en plan van aanpak

De heer Van Rijssen concludeert dat de nieuwe communicatiestrategie een zeer positieve uitwerking heeft, maar dat de implementatie hapert doordat men over te weinig middelen beschikt, vrijwilligers tekort komt of dat men de automatisering niet geheel beheerst. Voorts is er de attitude dat getwijfeld wordt aan het effect en is er een duidelijk gebrek aan assertiviteit, die wel erg belangrijk is bij deze methodiek van werken. In het begin is men enthousiast maar later haakt men af omdat men het teveel werk vindt. Hij deelt mee dat begin dit jaar bij de evaluatie van Kerkbalans Nieuwe Stijl geconstateerd is dat er meer centrale ondersteuning nodig is om een optimaal resultaat te krijgen van de inspanningen bij Kerkbalans Nieuwe Stijl.

Verder is het naar de mening van de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving (RPG), zeker wanneer de inkomsten van de gemeente zich gaan stabiliseren of teruglopen, dringend noodzakelijk dat aan verhoging van de inkomsten wordt gewerkt en wanneer dit niet tot de gewenste resultaten leidt, kan er aan bezuinigingen worden gedacht. De Regionale Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken (RCBB's) en de gemeenteadvisoren kerkbeheer kunnen hierbij ook een belangrijke bijdrage leveren door colleges van kerkrentmeesters hierop te wijzen, aldus de heer Van Rijssen.

Communicatie

Hierna geeft de heer Fokkema een uiteenzetting over de wijze waarop er met gemeenteleden gecommuniceerd behoort te worden en de gevolgen die dat heeft voor de betrokkenheid met de kerkelijke gemeente, die zich dan verder vertaalt in de hoogte van de kerkelijke bijdrage. Hij wijst er op dat in alles wat met kerkelijke organisatie op lokaal niveau te maken heeft, de mens centraal staat. Het gebouw open stellen op de juiste momenten, zoals vorig jaar in Alphen aan de Rijn gebeurde toen er een schietpartij in een winkelcentrum plaats vond en nu bij de ontwikkelingen in het kader van de moord op Marianne Vaatstra nu in Oudwoude de kerk open staat.

Deze praktijkvoorbeelden moeten verbeeld worden en van een korte tekst worden toegelicht. En met die

voorbeelden gaan we onze gemeenteleden informatie verstrekken, zodat iedereen kan zien wat de kerk, naast de viering van de zondagse eredienst, dagelijks voor de mensen kan betekenen. Dat is heel wat anders dan een folder vol tekst zetten en feiten en cijfers noemen die door veel mensen nauwelijks worden gelezen.

Kerkbalans special

De heer Fokkema toont vervolgens een aantal goed uitgevoerde flyers van gemeenten op A3 formaat. De opzet is veel en grote foto's te gebruiken in relatie tot de tekst die erg kort en duidelijk moet zijn. De foto moet de boodschap overbrengen en de mensen tot nadenken aanzetten. De tekst is enkel ter ondersteuning. Hij wijst op NICO (afkorting van de Nicolaaskerk), een glossy uitgevoerde uitgave van een 20-tal pagina's van de protestantse gemeente van Wijhe, die huis-aan-huis wordt verspreid. Naast de kerkelijke activiteiten staat er een voorwoord in van de burgemeester en komen gemeenteleden aan het woord.

Verder toont hij de flyer van de protestantse gemeente van Hoofddorp die in het kader van Kerkbalans 2009 een nieuwe flyer op A3 formaat uitgaf. Naast informatie over de actie en het huishoudboekje van de gemeente, bevat de flyer foto's van de predikant, kerkenraadsleden, een overzicht van waardevolle momenten (doop, belijdenis en huwelijk), JOP-Hoofddorp (de verzamelnaam van al het jeugdwerk dat gedaan wordt) en tenslotte het diaconaat en missionair werk.

E. Fokkema.

Onder de titel "Hoopvol verder" heeft de protestantse gemeente van Twello in 2010 een flyer uitgebracht waarin men werd uitgenodigd om op de startzondag van september aanwezig te zijn. Ook in deze flyer laten de foto's zien waar het allemaal om gaat.

Voorts toont hij de flyer van de protestantse gemeente van Westzaan (op 120 grams m.c. papier gedrukt), waarin een overzicht van 18 punten is opgenomen van alles wat men mist als er in de protestantse gemeente van Westzaan geen kerk meer zou zijn.

De heer Fokkema is van mening dat het ook van belang is om het resultaat te laten zien. Gemeenteleden bedanken en hen zelf aan het woord laten door o.a. een toelichting op de collecte te geven. Maak gebruik van eigentijdse communicatiemiddelen en zorg er o.m. voor dat de website bijgehouden wordt. Een Kerkbalans- special kost geld. Sommige gemeenten vinden hier een sponsor voor of anderen nemen enkele advertenties op, maar vermeldt op de omslag de stuksprijs van de flyer, want dat voorkomt vragen van gemeenteleden die zich afvragen waarom de kerk zich met zulk duur drukwerk presenteert. Geldwerving is een wezenlijk onderdeel van gemeenteopbouw, waarbij alle facetten van gemeenteopbouw betrokken moeten worden, aldus de heer Fokkema.

Samenhang en samenwerking

Vervolgens houdt de voorzitter van de VKB, mr. Peter A. de Lange, een inleiding over de doelstelling en de werkerterreinen van de VKB. De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB) is de landelijke organisatie van colleges van kerkrentmeesters in de Protestantse Kerk in Nederland. De VKB zorgt voor de belangenbehartiging en de dienstverlening aan haar leden. Daarnaast is de VKB een kennisinstituut voor kerkrentmeesters. De VKB beschikt daartoe als centrale speler over veel kennis en ervaring op het gebied van gebouwen en monumenten, beheer begraafplaatsen, geldwerving, enz. De VKB is via haar leden de grootste monumentenbeheerder, de grootste organisatie van protestantse begraafplaatsen, de

grootste vrijwilligersorganisatie en in het kader van de plaatselijke geldwerving is de VKB de grootste fondsenwerver.

De VKB weet wat er speelt in de Kerk en in de wereld daar omheen. Maar de Kerk verandert en de wereld om ons heen (de overheid trekt zich terug) verandert. Het werk van de kerkrentmeester groeit en dat maakt het nodig dat de VKB groeit en samenwerking met andere partners moet zoeken om haar missie "*Bewerkstelligen dat de colleges van kerkrentmeesters hun kerkrentmeesterlijke taken effectief en efficiënt kunnen uitoefenen*" te kunnen uitvoeren.

De VKB beschikt over een provinciale organisatie verdeeld in afdelingen. Iedere afdeling is vertegenwoordigd in het hoofdbestuur van de VKB. Maar de ene afdeling is actiever dan de ander, terwijl ook de werkwijze per afdeling soms verschilt. Maar deze provinciale organisatie is van wezenlijk belang om de colleges van kerkrentmeesters op professionele wijze te ondersteunen met producten en diensten. Door het opzetten van een netwerk bestaande uit de afdeling zelf, de Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen (SBKG), de gemeenteadviseur kerkbeheer en het Regionaal College voor de Behandeling van Beheerszaken (RCBB) zullen er op regionaal niveau contacten met de basis worden gelegd. Hierdoor komt alle informatie bij het hoofdbestuur terecht.

De heer De Lange zet uiteen dat het takenpakket van de kerkrentmeester in vier werkerterreinen valt onder te brengen, te weten:

Mensen

In onze Kerk zijn veel mensen werkzaam, beroepsmatig en als vrijwilliger. Dat betreft de predikant en de kerkelijk werker, voor wie de Kerk rechtspositieregelingen heeft vastgesteld met daaraan gekoppelde traktement- en salarisregelingen. Naast de zorg voor de uitbetaling van deze traktementen en salarissen, heeft de kerkrentmeester te maken met de zorg voor het overige kerkelijke personeel, zoals de kerkmusicus, de administrateur, de koster, grafdelver en andere betaal-

de medewerkers. De VKB is betrokken bij het arbeidsvoorwaardenoverleg van predikanten, kerkelijk werkers en kerkelijke medewerkers. Naast betaald personeel maakt ook de Kerk steeds meer gebruik van de diensten van vrijwilligers. Tenslotte zijn er de verplichtingen die uit de Arbeidsomstandighedenwet (ARBO-zorg) voortvloeien. Ook dit is regelgeving waarmee kerkelijke gemeenten te maken kunnen hebben. Over alle juridische, fiscale en financiële aspecten van deze wet kan de VKB de colleges van kerkrentmeesters van documentatie en informatie voorzien.

Gebouwen

Veel gemeenten beschikken over een monumentaal kerkgebouw dat vaak een beschermd rijksmonument is. Kerkrentmeesters hebben dan o.a. te maken met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, met een meerjarig onderhoudsplan en met subsidieregelingen. Om de exploitatie van deze gebouwen in goede banen te leiden, worden kerkgebouwen in toenemende mate multifunctioneel gebruikt, waarbij huurovereenkomsten en te hanteren tarieven actueel worden. De VKB beschikt over alle vereiste documentatie op dit gebied.

Elk college van kerkrentmeesters kan te maken krijgen met zaken als onderhoud, reparatie, restauratie en onderhoud van kerkorgels. Een gestructureerde aanpak helpt dan om de juiste oplossing te vinden. Hierbij is de hulp en begeleiding van de Commissie Orgelzaken van onze Kerk die nauw met de VKB verbonden is, zeker nodig. Verder wordt aandacht gevraagd voor zaken als de inrichting van het kerkgebouw, passende verlichting en de juiste kerkverwarming in relatie tot het kerkorgel.

Verder zijn er zo'n 450 kerkelijke gemeenten die een kerkelijke begraafplaats exploiteren. Om de kerkrentmeesters hierbij behulpzaam te zijn, heeft de VKB een Vademecum Kerkelijke Begraafplaatsen uitgegeven. De Vereniging beschikt o.m. over beheermodellen voor begraafplaatsen.

Geld

Om de exploitatie van gebouwen en monumenten te realiseren en om de

Mr. Peter A. de Lange.

traktementen, salarissen en vergoedingen voor predikanten en kerkelijke (mede)werkers te kunnen betalen, is uiteraard geld nodig. Het is mede de taak van het college van kerkrentmeesters ervoor te zorgen dat de inkomsten van de kerkelijke gemeente op peil zijn, zo hebben we eerder deze avond kunnen zien. Sinds de invoering van Kerkbalans (1974) is de VKB, samen met de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving (RPG) van onze Kerk, nauw betrokken bij deze jaarlijkse geldwervingscampagne voor de plaatselijke kerken. De VKB zorgt voor folder- en ander begeleidend materiaal, dat voor elke gemeente 'op maat' kan worden gemaakt. De actie Kerkbalans is, met een totale opbrengst van rond € 250 miljoen (Protestantse Kerk en Rooms-Katholieke Kerk samen), veruit de grootste geldwervingsactie die ons land kent. De VKB vervult een belangrijke rol bij de voorbereiding en uitvoering van deze opvallende campagne.

Organisatie

Om al dit werk in de Kerk in goede banen te leiden, is ook daar een goede interne organisatie een eerste vereiste. De VKB levert de plaatselijke kerkelijke gemeenten op dit terrein eveneens informatie en advies. De financiële administratie en de administratie van de vrijwillige bijdragen zijn voorts van groot belang. Het beleggingsbeleid en het geldbeheer zijn evenzeer zaken die regelmatig op de agenda van de kerkrentmeesters staan. Meestal wordt tenminste eenmaal per jaar in de vergadering van het college van

kerkrentmeesters de verzekeringsportefeuille aan de orde gesteld. Verder heeft dit college een taak bij het bijhouden van de archieven van de gemeente, waarbij ook de zorg voor een goede bewaarplaats van belang is.

Versterking van de afdelingen

De heer De Lange wijst erop dat de VKB, in verband met de uitvoering van haar doelstelling, zich wat anders moet organiseren. Dat vereist een grotere slagkracht van de provinciale afdelingen, want men moet op alle niveaus present zijn. Dat vereist:

- een goed bestuur met goede contacten naar de gemeenten en terugkoppeling naar het hoofdbestuur;
- een samenwerkingsmodel "Klavertje vier" (afdeling, SBKG, RCBB en gemeenteadviseur kerkbeheer);
- een relatie met diverse adviseurs op kerkrentmeesterlijk gebied, adverteerders en standhouders op de beurs van het jaarlijkse VKB-Congres. Mogelijk kan dit ertoe leiden dat de VKB een VKB-keurmerk aan bedrijven en adverteerders kan afgeven.

Nu moet er gewerkt worden om aan dat Klavertje viermodel vorm en inhoud te geven. Dan worden de problemen die zich in de regio afspelen meer zichtbaar en kunnen partijen zich gezamenlijk inzetten in de vorm van lobby en beleidsbeïnvloeding bij de politiek. Het hoofdbestuur ziet het als een uitdaging om met deze thema's flink door te pakken, want met elkaar hebben we veel talenten die we voor onze gemeenten kunnen gebruiken. De VKB is er voor u, zo besluit de heer De Lange zijn inleiding.

Na enkele vragen te hebben beantwoord, bedankt de voorzitter de aanwezigen voor hun komst naar deze regiobijeenkomst en sluit hij de bijeenkomst af met het uitspreken van een dankgebed.

■ CBS: kerkbezoek blijft verder dalen

Het Friesch Dagblad van 22 december jl. meldt dat ongeveer 55 procent van de volwassen Nederlanders godsdienstig is; dat is 3 procent minder dan in de periode tussen 2004 en 2008. Dat blijkt uit cijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) op 21 december 2012 presenteerde.

Rooms-katholieken vormen de grootste godsdienstige stroming in ons land, 28 procent van de Nederlanders is katholiek. Ongeveer 8 procent rekent zichzelf tot de 'Nederlandse Hervormde Kerk', 4 procent is gereformeerd en 6 procent geeft aan tot de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) te behoren. Hoewel de Nederlandse Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerken in Nederland per 1 mei 2004 samen met de Evangelisch-Lutherse Kerk zijn opgegaan in de Protestantse Kerk in Nederland, blijft het CBS deze afzonderlijke categorieën hanteren. Dit „omdat de meeste leden van de oorspronkelijke protestantse gezindten zich niet met de PKN identificeren“.

Van de krappe meerderheid die zichzelf tot een godsdienstige groepering rekent, gaat één op de drie minstens één keer per maand naar kerk of moskee. Het bezoek aan kerken, moskeeën en andere religieuze bijeenkomsten is sinds 1997-1999 beduidend afgenomen. In de jaren negentig ging twee derde van de Nederlanders vrijwel nooit naar een dienst, in de periode 2010-2011 was dat drie kwart. Deze afname is vooral sterk onder ouderen. Onder de 55- tot 65-jarigen is de teruggang van 33 naar 17 procent, bij de 65- tot 75-jarigen van 39 naar 25 procent. Onder de 18- tot 35-jarigen is er nauwelijks sprake van een afname, maar met 13 procent zit deze groep al op een laag niveau. Deze categorie wordt wel 'het gat van de kerk' genoemd.

De dalende trend geldt over de hele linie, voor alle opleidingsniveaus, voor zowel mannen als vrouwen en autochtonen en allochtonen, aldus het Friesch Dagblad.

Agenda voor kerkrentmeesters

Maart 2013

2 maart: Voorjaarsvergadering afdeling Gelderland, locatie kerkelijk centrum Het Hoogepad (achter de Dorpskerk) in Beekbergen. Inleider: ds. W.B. Beekman. Onderwerp: "Leve de dorpskerk". Aanvang: 09.30 uur.

4 maart: Jaarvergadering afdeling Utrecht, locatie: 't Lichtpunt (bij de Nieuwe kerk), Boulevard 2a, Zeist. Inleider: ds. W.B. Beekman. Onderwerp: "Leve de dorpskerk". Aanvang: 20.00 uur.

11 maart: Algemene ledenvergadering afdeling Friesland, locatie: Kurioskerk te Leeuwarden. Inleider: de heer P. Karstkaarel uit Leeuwarden. Onderwerp: Gebouwen.

18 maart: Jaarvergadering afdeling Drenthe, locatie: Wilhelminazalencentrum, Beilen. Inleider: dr. J.E.A. Kroesen. Aanvang: 19.45 uur. Onderwerp: Oude kerken in het Noorden (in het bijzonder Drenthe: de gebouwen en hun inrichting).

20 maart: Jaarvergadering afdeling Zuid-Holland, locatie: Bethlehemkerk Papendrecht. Inleider: de heer B. van Noord. Onderwerp: Samenwerking

tussen gemeenten en de krimpende kerk. Aanvang: 20.00 uur.

20 maart: Jaarvergadering afdeling Noord-Brabant-West. Locatie: De Haven, Leefdaelhof 11, Waalwijk. Inleiders: Ir. E. Neuhaus. Onderwerp: kerkverwarming. Ir. D. Hoogendoorn. Onderwerp: Afstoten van een kerkgebouw. Aanvang: 20.00 uur.

April 2013

6 april: VKB-Congres en -Beurs 2013 (NBC, Nieuwegein). Aanvang: 10.00 uur.

11 april: Voorjaarsvergadering afdeling Groningen, locatie: de Kerkboerderij te Haren. Inleider: ds. W.B. Beekman. Onderwerp: "Leve de Dorpskerk". Aanvang: 19.45 uur.

Mei 2013

27 mei: Afdeling Zuid-Holland, voorlichtingsbijeenkomst over SEPA en IBAN in "De Bron" te Alphen aan den Rijn. Aanvang: 20.00 uur.

28 mei: Afdeling Zuid-Holland, voorlichtingsbijeenkomst over SEPA en IBAN in de Bethlehemkerk te Papendrecht. Aanvang: 20.00 uur.

de algemene kerkenraad over sluiting van de Pelikaankerk. Uit een visitatierapport over de Pelikaanwijkgemeente blijkt dat een groot deel van de kerkleden zou afhaken als het gebouwenbesluit wordt uitgevoerd, zo stelt de wijkkerkenraad.

Het is al jaren onrustig in Leeuwarden door de sluiting van vier van de zeven kerken van de protestantse gemeente aldaar. In 2011 werd het besluit van de algemene kerkenraad definitief dat de Adelaarkerk, Fenix, Koepelkerk en Pelikaankerk dichtgaan. Zowel in de Pelikaankerk als in de Koepelkerk is er verzet tegen het besluit.

Bij een aanvraag voor verzelfstandiging is de standaardprocedure dat het Regionaal College voor de Visitatie onderzoek doet en met een advies aan de classis komt. "Mede op verzoek van het synodemoderamen dat in oktober 2012 de protestantse gemeente Leeuwarden heeft bezocht, heeft het Regionaal College de zaak nu overgedragen aan het Generaal College", licht ds. Bakker toe.

Het Generaal College zal niet alleen naar het verzoek om verzelfstandiging van de Pelikaankerk kijken. "De hele problematiek van de kerksluitingen wordt meegenomen". De visitatoren gaan in gesprek met de algemene kerkenraad en met de wijkkerkenraden. Ook gemeentelieden worden gehoord.

Ook in de Koepelkerkwijk wil een deel van de kerkgemeenschap zelfstandig verder, zo blijkt uit een visitatierapport dat eerder dit jaar werd uitgebracht. De wijkkerkenraad van de Koepelkerk was in de afgelopen weken op non-actief gesteld door het Regionaal College voor het Opzicht van de Protestantse Kerk. Het Generaal College voor het Opzicht van de Protestantse Kerk in Nederland heeft dit echter medio november 2012 ongedaan gemaakt. Nu kan de wijkkerkenraad weer aan de slag, aldus het Friesch Dagblad.

Leeuwarder kerksluitingsprobleem op tafel bij landelijk adviescollege

Het hoogste adviescollege van de Protestantse Kerk in Nederland gaat zich buigen over de kerksluitingsproblematiek van de protestantse gemeente te Leeuwarden. Voor het eind van het jaar hoopt het Generaal College voor de Visitatie met een advies te komen aan de classis Leeuwarden, zo meldt het Friesch Dagblad van 16 november 2012.

Dat heeft voorzitter ds. J. Bakker van de regionale kerkvergadering waaronder de protestantse gemeente Leeuwarden valt, desgevraagd laten weten. Bij de classis ligt het verzoek van de Leeuwarder Pelikaanwijkgemeente om een zelfstandige positie te mogen innemen binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Reden is onenigheid met

In memoriam C.D. Tiggelman

C.D. Tiggelman.

Op 19 januari jl. overleed op de leeftijd van ruim 92 jaar de heer C.D. Tiggelman uit Papendrecht. De heer Tiggelman, die de Vereniging van Kerkvoogdijen (VVK) 36 jaar als directeur van het Centraal Bureau heeft gediend, trad als eerste functionaris op 1 augustus 1946 bij de VVK in dienst. Sinds augustus 1946 beschikt de Vereniging over een eigen bureau dat in die tijd gehuisvest was op de bovenverdieping van het gemeentehuis van Mijnsheerenland.

Dat was niet een willekeurige plaats, want de toenmalige secretaris van de VVK, mr. A. de Jong, was burgemeester van Mijnsheerenland en Westmaas.

Na het overlijden van de heer De Jong in oktober 1959, besloot het hoofdbestuur het Centraal Bureau te verplaatsen naar Dordrecht. Het college van kerkvoogden van de hervormde gemeente Dordrecht had het hoofdbestuur het aanbod gedaan om de eerste verdieping van het kerkkantoor, gevestigd aan het Hof 15, aan de VVK te verhuren. De familie Tiggelman verhuisde in dat jaar van de Van der Waalstraat in Mijnsheerenland naar de Boeroestraat in Dordrecht.

Eigen kantoorpand

De werkzaamheden van het Centraal Bureau namen toe, met als gevolg dat de personele bezetting van 2 naar 5 medewerkers werd uitgebreid. Maar ook de in 1960 in gebruik genomen kantoorruimte op de bovenverdieping van het kerkelijk bureau van de hervormde gemeente Dordrecht was te klein geworden.

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Vereniging in 1970 werd daarom in 1968 een jubileumactie onder de leden gestart. Alle colleges van kerkvoogden werd verzocht een gift te geven ter grootte van driemaal de jaarcontributie. Deze actie sloeg enorm aan, want eind 1968 was reeds f 50.000 toegezegd.

Begin september 1969 werd het kerkkantoor aan het Hof 15 verlaten en werd het door de Vereniging van Kerkvoogdijen aangekochte pand aan de Ferdinand Bolsingel 119 te Dordrecht als nieuw adres voor het Centraal Bureau van de Vereniging in gebruik genomen. Maar voor het zover was, moest er in het interieur wel wat veranderen. Daarom gingen de heer Tiggelman en Rook Belder in het voorjaar van 1969 's avonds en op de zaterdagen aan de slag om er voor te zorgen dat de kosten voor de inrichting van het Centraal Bureau beheersbaar bleven.

De heer Tiggelman, die na het overlijden van de heer De Jong, ook secretaris werd van de Algemene Kerkvoogdijraad, waarmee de Vereniging destijds een personele unie vormde, heeft veel voor de toenmalige colleges van kerkvoogden betekend.

Van zijn hand waren onder meer "De Gids nieuwe kerkorde", waarin alle kerkordelijke bepalingen met toelichting, voorzover voor kerkvoogden van belang, waren opgeno-

men. Ook aan de "Handleiding ten dienste van kerkvoogden", die nu in geactualiseerde vorm nog voor de huidige kerkrentmeesters beschikbaar is, leverde hij een zeer grote bijdrage. Hij zette zich in om een start te maken met de verzekeringsportefeuille die toen nog alleen de fraude- en berovingsverzekering omvatte.

Plaatselijke geldwerving

Ook destijds hield de Vereniging van Kerkvoogdijen zich met de plaatselijke geldwerving bezig. Eerst was dat nog de z.g. hoofdelijke omslag, waarvoor de Vereniging voorlichtend materiaal beschikbaar stelde. Eind jaren vijftig van de vorige eeuw werd het systeem van de vrijwillige bijdragen ingevoerd. Als gevolg daarvan ging de Vereniging zich steeds meer op de wervingspubliciteit toeleggen, waaraan de heer Tiggelman een zeer belangrijke bijdrage leverde.

Toen de eerste landelijke hervormde geldwervingsactie in 1972 onder het motto "Trouw moet blijken" werd gehouden, waaraan zo'n 250 gemeenten meededen, leverde de Vereniging van Kerkvoogdijen het daarvoor bestemde foldermateriaal, zoals de VKB dat nu nog doet. De heer Tiggelman was ook nauw betrokken bij de vorming van de Hervormde Commissie Geldwerving die door het moderamen van de generale synode in 1969 was ingesteld.

Gelet op het succes van deze geldwervingsactie, kregen ook de gereformeerde kerken en rooms-katholieke parochies interesse om de plaatselijke geldwerving op te zetten volgens het systeem dat door de Hervormde Commissie Geldwerving werd gepropageerd. In datzelfde jaar werd een Interkerkelijke Commissie Geldwerving (ICG) gevormd, waarbij de heer Tiggelman als adviseur betrokken was. Dat ►

leidde ertoe dat in 1974 de eerste actie Kerkbalans werd gehouden. Aan het werk voor de plaatselijke geldwerving heeft de heer Tiggelman veel tijd en energie besteed. Dat was voor Hare Majesteit de Koningin aanleiding hem in 1975 te benoemen tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Blijvende interesse in de Vereniging

Met ingang van 1 augustus 1982 maakte de heer Tiggelman gebruik van de gelegenheid om vervroegd uit te treden. Vanaf dat moment hield hij zich vrijwel uitsluitend bezig met werkzaamheden voor de ICG. Verder ging hij het tamelijk omvangrijke archief van de Vereniging schonen en inventariseren. De heer Tiggelman bleef dit werk tot 1990 doen. Enkele jaren daarna verhuisde het echtpaar Tiggelman van de Boeroestraat in Dordrecht naar een woning in Papendrecht. In het najaar van 2001 overleed mevrouw Tiggelman.

Daarna zijn de contacten minder geworden, maar elk jaar wanneer de heer Tiggelman vanuit de Vereniging de jaarlijkse kerstkrans mocht ontvangen, zoals ook nog in december jl. het geval was, gaf hij blijk van een grote interesse voor de Vereniging. Niet alleen had hij belangstelling voor de Vereniging van Kerkvoogdijen die hij vele jaren mocht dienen, maar ook ging zijn interesse uit naar de latere Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer. Met grote belangstelling las hij het maandblad "Kerkbeheer" en hij had veel waardering voor het werk van de VKB en haar bestuurders.

Onze Vereniging en de toenmalige kerkvoogdijen/colleges van kerkvoogden zijn de heer Tiggelman veel dank verschuldigd voor het belangrijke werk dat hij voor de Kerk en haar gemeenten verricht heeft. Dat hij moge rusten in vrede.

Namens het hoofdbestuur van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de Protestantse Kerk in Nederland,

Mr. Peter A. de Lange, voorzitter

Partnerprogramma VKB-Congres 6 april 2013, Nieuwegein

Beste partner van de kerkrentmeester,

Ooit gedacht om er samen een dagje uit van te maken als uw partner naar het jaarlijks congres gaat van de VKB? Dit jaar is het mogelijk en wel op **zaterdag 6 april 2013!**

We nodigen u — als partner van het congreslid — van harte uit voor het partnerprogramma wat we voor die dag organiseren!

Zo ziet het programma eruit:

- 8.45-9.30 uur:** Aankomst: samen met uw partner bij het Congrescentrum NBC in Nieuwegein. Uw partner gaat naar de vergadering van de VKB en wij verzamelen voor het vertrek naar Haarzuilens.
- 10.30 uur:** Rondleiding in Kasteel de Haar. De eenmalige tentoonstelling 'Verborgen zilver van De Haar' is onderdeel van de bestaande kasteelrondleiding 'Wat een Weelde'. U krijgt de kans het familie zilver te bekijken van de familie van Zuylen van Nijeveld van De Haar. (Heeft u een museumjaarkaart? Wilt u deze dan s.v.p. meenemen).
- 11.30 uur:** Einde van de rondleiding. We kunnen dan een wandeling maken door de schitterende tuin bij het kasteel, waarna we gaan lunchen in het Koetshuis.
- 13.45 uur:** Terug bij het Congrescentrum NBC.
- 14.00 uur:** Presentatie door kunsthistorica mevr. Tanja Kootte van het Museum Catharijneconvent in Utrecht over: Bijbelse vrouwen in de kunst.
- 15.30-16.00 uur:** Einde van het congres van de VKB en het partnerprogramma. Afsluitende borrel in de beursshal.

Voelt u zich aangesproken ...? geef u dan op voor dit programma!

U kunt aan dit programma deelnemen voor € 10 per deelnemer. Dat is inclusief alle toegang, rondleiding, lunch, presentatie en vervoer!

U kunt zich opgeven als uw partner zich opgeeft: via de website van de VKB, of via de aanmeldingskaart voor het congres.

Met vriendelijke groet namens de VKB,
Anneke van Cuilenburg-Pasma
Marion de Lange-van Zaanen

Predikantstraktementen per 1 januari 2013

Begin dit jaar werden colleges van kerkrentmeesters en predikanten door de Dienstenorganisatie (Human Resource Management Team Predikantstraktementen) op de hoogte gesteld van de besluiten die door en namens de generale synode en door het Georganiseerd Overleg Predikanten zijn genomen met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden van de predikanten voor gewone werkzaamheden per 1 januari 2013.

Gewijzigde omslagregeling per 1.1.2013

Met de circulaire van september 2012 werden colleges van kerkrentmeesters geïnformeerd over de wijziging van de omslagregeling predikantstraktementen. De wijziging was het gevolg van de centrale administratie van de premies voor de pensioenvoorziening en de arbeidsongeschiktheidsverzekering. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar het artikel van drs. P.D. Eenshuistra (pagina's 385 en 386 van "Kerkbeheer" van november 2012).

a. De Beleidscommissie Predikanten betaalt aan de predikant:

- het basistraktement,
- de periodieke verhogingen,
- de suppletie (voor predikanten die daar volgens de overgangsmaatregel 2004-2005 recht op hebben),
- de vakantietoeslag (in mei),
- de eindejaarsuitkering (in december),
- de vergoeding van de kosten van het studieverlof (overgangsregeling 2011-2013),
- de vergoeding van de verhuiskosten bij het verlaten van de ambtswoning wegens emeritaat,
- de vergoeding van de verhuiskosten aan de nabestaanden, die de ambtswoning moeten verlaten na het overlijden van de predikant en de
- de jubileumgratificatie.

Ingehouden worden de pensioenpremie en de woonbijdrage van predikanten met een ambtswoning.

b. De gemeente betaalt aan de predikant:

- de vergoeding gemis werkruimte (voor predikanten die daarin zelf voorzien). De vergoeding bedraagt € 58,33 per maand, ongeacht de werktijd. Indien een predikant aan meer dan één gemeente verbonden is, betalen de gemeenten gezamenlijk de vergoeding gemis werkruimte uit, waarbij iedere gemeente naar rato van de werktijd bijdraagt. De kosten voor gebruik van de werkruimte (stoffering, meubilering, verwarming, verlichting en schoonmaak) worden apart vergoed (zie hierna: gebruik werkruimte).
- de tegemoetkoming premie ziektekostenverzekering

is een inkomensafhankelijke tegemoetkoming. Deze bedraagt 9,74 pct. x (basistraktement + periodieke verhogingen + vakantietoeslag + eindejaarsuitkering) en bedraagt maximaal € 412,76 per maand. Indien de predikant aan meer dan één gemeente verbonden is, betalen de gemeenten ieder afzonderlijk voor het traktement dat zij betalen de tegemoetkoming uit. Indien de gemeenten daardoor samen meer dan het maximum zouden betalen, vergoedt iedere gemeente een deel van het maximum naar rato van de werktijd van de predikant.

- de werktijdafhankelijke vergoeding voor kosten voor representatie, bureaustkosten, tekstverwerkingsapparatuur en communicatie. Deze vergoeding bedraagt voor een fulltime predikant € 108,33 per maand. Indien een predikant in deeltijd werkzaam is, wordt de tegemoetkoming naar rato berekend.
- de werktijdonafhankelijke vergoeding voor vakliteratuur en permanente educatie. Deze vergoeding bedraagt € 68,50 per predikant per maand, ongeacht de werktijd. Indien de predikant aan meer dan één gemeente verbonden is, keren de gemeenten gezamenlijk deze vergoeding uit, waarbij iedere gemeente naar rato van de werktijd bijdraagt.
- de werktijdonafhankelijke vergoeding voor het gebruik van de werkruimte, indien van toepassing. De vergoeding bedraagt € 41,67 per predikant per maand. Indien de predikant niet over een werk- of studeerkamer beschikt of als de gemeente de kosten van het gebruik van de werkkamer betaalt, dan heeft de predikant geen recht op deze vergoeding. Indien de predikant aan meer dan één gemeente verbonden is, keren de gemeenten gezamenlijk deze vergoeding uit, waarbij iedere gemeente naar rato van de werktijd bijdraagt.
- de vergoeding voor de vervoerskosten. De kosten die de predikant in zijn ambtsuitoefening voor de gemeente voor vervoer maakt, worden door de gemeente op declaratie vergoed, met uitzondering van de reiskosten die de predikant maakt in verband met permanente educatie. De vergoeding, die afhankelijk is van het gebruikte vervoermiddel, bedraagt voor gebruik van auto, motor en scooter € 0,28 per km; bromfiets € 0,10 per km en per fiets € 0,05 per km. Bij gebruik van openbaar vervoer worden op basis van maximaal 1^e klasse de volledige kosten vergoed. Indien een predikant voor gewone werkzaamheden in of na 2010 op eigen verzoek buiten de gemeente- ►

grenzen is gaan wonen, komen de vervoerskosten tussen de woning en de gemeentegrens niet voor vergoeding in aanmerking.

- de vergoeding van de verhuiskosten bij de komst van de predikant naar de gemeente. Aan de predikant die verhuist als gevolg van het aanvaarden van een beroep, worden maximaal de kosten van het vervoer van de inboedel binnen Nederland door een erkende verhuizer vergoed. Het in- en uitpakken van breekbare zaken wordt tot het vervoer van de inboedel gerekend, het in- en uitpakken van overige zaken en het (de)monteren van meubilair en apparatuur niet. Daarnaast worden de reiskosten van de predikant en zijn gezin van de oude naar de nieuwe woonplaats binnen Nederland vergoed. Voorts ontvangt de predikant een vergoeding voor de inrichting van de woning. De vergoeding bedraagt 12 pct. van de som van de jaarbedragen van het basistraktement, de periodieke verhogingen, de vakantietoeslag. De maximum vergoeding bedraagt € 5.818,46.

c. De gemeente betaalt aan de Beleidscommissie Predikanten:

- de bezettingsbijdrage, onder aftrek van de gemiddelde woonbijdrage voor predikanten met een ambtswoning
- de vacaturebijdrage (bij een predikantsvacature)
- de beschikbaarheidsbijdrage (als een gemeente op structurele basis geen eigen predikant heeft)

2. Basistraktement, inhoudingen en vergoedingen

Het Georganiseerd Overleg Predikanten volgt voor de ontwikkeling van de hoogte van het traktement de ontwikkeling van het salaris van de rijksambtenaren. Het overleg over de CAO-rijk stagneert al enige tijd met als gevolg dat er voor de jaren 2012 en 2013 nog geen afspraken zijn. In afwachting van nadere berichten, blijft de hoogte van het basistraktement en de periodieke verhogingen en de daarvan afgeleide bedragen (woonbijdrage ambtswoning, consultantvergoeding, preekbeurttarief, vergoeding hulpdiensten, vicarisvergoeding) voorlopig op het niveau van 2011. Als een akkoord wordt bereikt over de CAO-rijk, wordt dit door de Dienstenorganisatie bekend gemaakt.

Alles wat voor uw kerkgebouw/ renovatie nodig is:

- collectebussen, collectezakken + rekken
 - liturgieborden, - doopvont
 - avondmaalserviezen, linnen, tafels,
 - kerkbanken, stoelen, kathedr, lezenaar, preekstoel, knielbanken.
- Ook stofferen van kerkbanken.

MEUBELMAKERIJ

Louis Meijer

Correspondentie adres:
Gersteveld 36, 3902 ES Veenendaal
Showroom: Bobinestraat 1B, 3903 KE Veenendaal
Telefoon 0318-52 99 74, www.kerkinterieur.nl

3. Pensioenpremie 2013

Per 1 januari 2013 wordt onderscheid gemaakt worden tussen de premie voor het Pensioenfonds Zorg & Welzijn (PFZW) en de premie voor Aegon Schadeverzekering NV (Aegon).

- De totale premie van het PFZW bedraagt per 1 januari 2013 24,4 pct. van het pensioengevende traktement, dat bestaat uit de som van basistraktement, periodieke verhogingen, vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en suppletie. De franchise bedraagt € 10.940. Op het basistraktement houdt de Beleidscommissie Predikanten de premie van de predikant in. Deze bedraagt 12,32 pct. van het pensioengevend traktement na aftrek van bovengenoemde franchise. De premie van de gemeente bedraagt 12,08 pct. van het pensioengevend traktement verminderd met de franchise. Deze premie is versleuteld in de bezettingsbijdrage voor de centrale kas predikantstraktementen.
- De totale premie van Aegon bedraagt 3,72 pct. van het pensioengevend traktement. Deze premie wordt geheel door de gemeenten betaald en is versleuteld in de bezettingsbijdrage voor de centrale kas predikantstraktementen.

4. Uitkering gemiddelde woonbijdrage

Bij de nieuwe omslagregeling per 1 januari 2013 houdt de Beleidscommissie Predikanten op het traktement van de predikanten met een ambtswoning de voorgeschreven woonbijdrage in. Aan de gemeente betaalt de commissie per predikant de gemiddelde woonbijdrage uit. Dit is een aftrekpost op de nota voor de centrale kas predikantsstraktementen. In 2013 bedraagt de gemiddelde woonbijdrage € 544,50 per maand. Dit is een vast bedrag per maand, ongeacht de werktijd van de predikant.

5. Tegemoetkoming premie ziektekostenverzekering

Voor de kosten die predikanten maken voor de inkomensafhankelijke bijdrage voor de zorgverzekeringswet ontvangen zij een tegemoetkoming van de gemeente. Bij de invoering van de zorgverzekeringswet (ZVW) is in lijn met het beleid van de kleine synode in het Georganiseerd Overleg Predikanten afgesproken dat de tegemoetkoming zo wordt bepaald dat het netto inkomenseffect gelijk is aan dat van een rijksambtenaar. Uitgaande van een gemiddeld predikantstraktement leidde dit tot een werktijdafhankelijke tegemoetkoming, die in 2012 € 145,16 per predikant per maand bedroeg (= afgerond € 1.742 per jaar).

Door wijzigingen in het Belastingstelsel per 1 januari 2013 (Wet Uniformering Loonbegrip) is de fiscale behandeling van de ZVW-premie voor werknemers (waaronder rijksambtenaren) gewijzigd. Als gevolg daarvan moet de tegemoetkoming premie ziektekostenverzekering voor predikanten opnieuw worden vastgesteld. Deze vaststelling leidt tot een veel hogere tegemoetkoming, namelijk van € 412,76 per maand (= afgerond € 4.953 per jaar).

In het Georganiseerd Overleg Predikanten is vastgesteld dat deze tegemoetkoming in de gevallen waar de

predikant een traktement heeft onder het maximum bijdrageloon voor de Zorgverzekeringswet te hoog is. Besloten is daarom de tegemoetkoming inkomensafhankelijk te maken (de vergoeding was voorheen werktijd- en inkomensafhankelijk). Voor elke individuele predikant wordt de tegemoetkoming nu zo hoog als nodig is om een gelijk netto inkomenseffect te realiseren met een rijksambtenaar.

Gemeenten kunnen met behulp van het rekenmodel op de website (www.pkn.nl/arbeidsvoorwaarden.predikanten.rekenblad.2013-A) uitrekenen wat de tegemoetkoming voor de eigen predikant bij diens werktijd en aantal periodieke verhogingen moet zijn.

6. Overgangsregeling studieverlof

Het jaar 2013 is het laatste jaar van de overgangsmaatregel van studieverlof naar permanente educatie. Predikanten die volgens de oude regeling voor het studieverlof in 2013 recht zouden krijgen op studieverlof kunnen in overleg met de kerkenraad nog maximaal 1 maand studieverlof opnemen. De kosten hiervan kunnen worden gedeclareerd bij de Beleidscommissie Predikanten en zullen voor de helft worden vergoed, met een maximum van € 530.

7. Vrije zondagen

Predikanten met een volledige werktijd hebben recht op 10 vrije zondagen per jaar. Daarnaast hebben predikanten die langer dan vijf jaar predikant zijn, recht op 10 extra vrije zondagen per 5 jaren ten behoeve van de permanente educatie. Bij predikanten met een deeltijd-

functie wordt het aantal vrije zondagen vastgesteld in overleg tussen kerkenraad en predikant.

8. Toekenning periodieke verhoging per 1 januari 2013

Per 1 januari 2013 wordt aan de predikanten, die nog niet het maximum van 20 periodieke verhogingen hebben bereikt, de eerstvolgende periodieke verhoging toegekend. Een uitzondering geldt voor de predikanten, die voor het eerst of opnieuw vanuit andere werkzaamheden bevestigd werden op of na 1 juli 2012. Zij zullen hun eerstvolgende periodieke verhoging ontvangen op 1 januari 2014.

Op de website www.pkn.nl/arbeidsvoorwaarden.predikanten kan men het rekenmodel 2013-A downloaden, waarmee u eenvoudig het traktement bij de uitvoeringsbepalingen 2013-A kunt uitrekenen.

9. Gids Arbeidsvoorwaarden per 1 januari 2013

Als gevolg van de wijzigingen die recent in de arbeidsvoorwaarden werden doorgevoerd en die hierboven zijn besproken, is de Gids Arbeidsvoorwaarden geactualiseerd in een versie per 1 januari 2013. De meest recente versie vindt u altijd op www.pkn.nl/arbeidsvoorwaarden.predikanten.

Meer informatie over de arbeidsvoorwaarden van predikanten voor gewone werkzaamheden kan men vinden op www.pkn.nl/arbeidsvoorwaarden.predikanten. U kunt ook bellen met het HRM-team arbeidsvoorwaarden, dat bereikbaar is onder telefoonnummer 030-8801661, aldus de circulaire van de Beleidscommissie Predikanten.

■ Meer dan steen — over beleid en beheer van kerkgebouwen

Meer dan steen — over beleid en beheer van kerkgebouwen. Zo luidt de titel van het jaarcongres 2013 — het congres voor kerkrentmeesters!

Het thema 'gebouwen' staat dit jaar centraal. Een belangrijk thema waar elke kerkrentmeester mee te maken heeft. Denkt u bijvoorbeeld aan kerkgebouwen, orgels en begraafplaatsen. Prof. Dr. Herman Pleij en drs. Piet de Jong zullen hun eigen visie op dit thema geven. Ook de overige thema's van de VKB, 'mensen', 'geld' en 'organisatie', staan uiteraard op het programma. Voorafgaand aan het congresgedeelte vindt de algemene vergadering plaats.

Op deze dag kunt u zich laten informeren en inspireren. Daarbij kunt u vele collega-kerkrentmeesters

ontmoeten. Er zijn ruim 6000 kerkrentmeesters lid van de VKB. Denkt u dat zij niet tegen dezelfde dingen aanlopen als u? Maak gebruik van elkaars kennis en ervaringen of gebruik de kennis van de diverse exposanten. Hiervoor is genoeg gelegenheid, tussen de inhoudelijk programma-onderdelen door.

Binnenkort kunt u de uitnodiging voor het congres verwachten. Door middel van het bijgesloten inschrijfformulier kunt u zich direct opgeven! Wacht niet te lang met het inschrijven voor de workshops, want vol is vol. En als u zich snel opgeeft kunnen wij nog inspelen op het aanbod van de workshops. Er worden o.a. workshops gehouden op het gebied van duurzaamheid, begraafplaatsen, orgels en roerend religieus erfgoed.

De VKB heeft al veel ervaring met het organiseren van dit jaarlijkse congres. Deze ervaring, aangevuld met de opmerkingen van bezoekers en standhouders die via vragenformulieren worden verzameld, leiden tot een steeds betere congresopzet. Aanwezigen op het congres van vorig jaar waren zonder uitzondering positief over de sprekers en de kwaliteit van hun inhoudelijke bijdragen, de ambiance, de programma-opbouw (en niet te vergeten: de kwaliteit van de catering!). Algemene reactie: zeer de moeite waard!

We hopen ook u te mogen verwelkomen op zaterdag 6 april 2012 in het Nieuwegein Business Center (NBC).

Namens het hoofdbestuur
Mr. Peter A. de Lange, voorzitter
H. Jonkvorst, secretaris

wat is de kerk jou waard?

Uitgangspunten voor een succesvolle plaatselijke geldwerving

In de persmap die de aanwezigen op de persconferentie van 10 januari jl. bij de start van de actie Kerkbalans 2013 ter beschikking werd gesteld, bevond zich een Plan van aanpak om een succesvolle plaatselijke geldwerving te voeren. Deze nota was door de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving op 7 november 2012 vastgesteld. Hieronder wordt de nota weergegeven.

1. Inleiding

In januari 2012 werd tijdens de persconferentie van Kerkbalans 2012 een rapport Kerkbalans Nieuwe Stijl (KNS) "Verbreden en verdiepen" besproken. Er werd daarbij geconcludeerd dat deze communicatiestrategie succesvol voor de gemeenten is, maar het probleem bij de implementatie is vaak dat men te weinig vrijwilligers heeft die in staat zijn het noodzakelijke verbredingstraject (contacten leggen met randkerkelijken e.d.) op de juiste wijze uit te voeren.

Om gemeenten bij deze belangrijke operatie te helpen, zal ondersteuning nodig zijn. De Raad voor de Plaatselijke Geldwerving (RPG), die door het Moderamen van de generale synode en het Bestuur van de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland is ingesteld, stelt zich volgens zijn statuten ten doel "het bevorderen en stimuleren van de geldwerving ten behoeve van het kerkenwerk in de plaatselijke gemeenten waarvoor zowel aan de kerkenraad als aan het college van kerkrentmeesters ingevolge ordinantie 11 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland taken zijn toebedeeld". Tegen die achtergrond ziet de RPG het als zijn taak om de plaatselijke colleges te ondersteunen om de plaatselijke kerkelijke gemeente meer zichtbaar te maken in het dorp en de stadswijk waar de geloofsgemeenschap opereert.

De RPG vindt het erg belangrijk dat ook de leiding van de Protestantse Kerk in Nederland veel energie steekt in informatiebijeenkomsten en trainingen om mensen duidelijk te maken wat de kerkelijke gemeente, naast geloofsgemeenschap, voor betekenis heeft voor de eigen

woongemeenschap.

2. Elementen en instrumenten KBNS

Om KNS succesvol te maken, is het noodzakelijk dat de juiste elementen en de daarbij behorende techniek bij "Verbreden en verdiepen" worden toegepast. Plaatselijk ziet men soms geen mogelijkheden dit zelf te doen en worden er soms onderdelen van KNS toegepast, maar levert niet het gewenste resultaat op.

Bij "Verbreden en verdiepen" gaat het om het toepassen van de juiste techniek, terwijl bij "verbreden" hieraan het missionaire denken moet worden toegevoegd.

De volgende instrumenten zijn daarvoor nodig:

- Betere communicatie naar de leden, een heldere doelstelling formuleren en duidelijk laten zien wat er met het geld gedaan wordt.
- Aandacht besteden aan de toonzetting en vormgeving van de brieven. De RPG biedt hiervoor een gratis tekstenservice aan doordat teksten door gekwalificeerden beoordeeld worden.
- Segmentering naar doelgroepen. Jonge mensen hebben vaak hoge rentelasten en kosten van studerende kinderen, terwijl 55-plussers daarvan geen last meer hebben.
- Jongeren erbij betrekken. De Protestantse Kerk in Nederland heeft in JOP, de jongerenorganisatie van de Kerk, het instrument "WeCollect" om de relatie tussen de jongeren en de kerkenraad/college van kerkrentmeesters in het kader van de geldwerving te vergroten.
- Randkerkelijken rechtstreeks

benaderen. Dit vraagt een missionaire aanpak op basis van de uitgangspunten van het Missionair Team van de Protestantse Kerk in Nederland (ds. mr. J.P. van Ark en drs. N. Dijkstra-Algra), zoals beschreven in het boekje "30 kansrijke modellen voor de missionaire gemeente".

- Missionair in algemene zin. Investeren in gemeente zijn (vernieuwen). Duidelijk maken wat de meerwaarde van de kerk is (o.a. bidden voor stervenden, bezoeken van eenzamen en zieken, financieel ondersteunen van armlastigen, luisterend oor voor alledaagse problemen, acties voor de Derde Wereld, begeleiding van rouwendenden, opvang daklozen, alcoholisten en vluchtelingen, buurtbemiddeling, maaltijdverstrekking e.d.)

3. Andere kansrijke elementen voor plaatselijke geldwerving

Naast Kerkbalans (Nieuwe Stijl) zijn er nog andere elementen die met de plaatselijke geldwerving te maken hebben, zoals:

- Collecten tijdens de eredienst (Niet steeds de collectebon op € 1 stellen, maar geleidelijk aan een indexatie toepassen).
- Fiscaliteit (b.v. notariële schenkingsakten).
- Legatenbeleid (onder motto: Geef de kerk een kindsdeel).
- Overige financiële acties (rommelmarkten, verlotingen, bazaars, e.d.).
- Subsidies bij fondsen en overheden.
- Sponsoring bij bedrijven.

Verder is een wezenlijk element goed in beeld te hebben of de huurtarieven van kerkelijke gebou-

wen (kerkgebouw en nevengebouwen) actueel zijn, dus marktconform met die van b.v. lokale overheden. Voor die 450 kerkelijke gemeenten die een begraafplaats exploiteren, is het eveneens van belang of de daarvoor gehanteerde tarieven zijn afgestemd met die welke burgerlijke gemeenten voor algemene begraafplaatsen hanteren.

4. Praktische uitwerking

Het probleem is dat het plaatselijk in diverse gemeenten ontbreekt om het goede en op maat gemaakte instrumentarium in te zetten om de kansrijke elementen voor de plaatselijke geldwerving daadwerkelijk tot een succes te maken.

Met medewerking van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB) en de Protestantse Kerk in Nederland ziet de RPG rolverdeling voor zich die ertoe leidt dat plaatselijke gemeenten hierbij optimaal ondersteund worden. Hierbij moet gedacht worden aan de volgende bestaande organisaties:

- De RPG die, vanuit zijn vertegenwoordiging in de Interkerkelijke Commissie Geldwerving, de strategie begeleidt en initieert.
- Met kerkelijke toezichtsorganen (eigenlijk: toezien organen), zoals het Regionale College voor de Behandeling van Beheerszaken (RCBB) communiceren hoe de betreffende gemeente er voor staat en of er reële mogelijkheden zijn de geldwerving te optimaliseren.
- De VKB kan hierbij een onmisbare coördinerende rol vervullen in haar contacten met de colleges van kerkrentmeesters om voor dit plan van aanpak draagvlak bij de kerkrentmeesters te zoeken.
- Intensief gebruik maken van de mogelijkheden van de Kerkbalansadviseur (KA) en gemeenteadviseur kerkbeheer (GAK) en de faciliteiten die de Dienstenorganisatie van de Kerk in het kader van o.a. het coachen van uitvoeringsvrijwilligers (zie hierna) hiervoor kan bieden.

5. Inzet van een uitvoeringsvrijwilliger

In een Kerk die jaarlijks met krimp te maken heeft, is men meer dan ooit het geval was, op de dienstverlening van vrijwilligers aangewezen. Om

Met Kerkbalans het jaar rond

Maart

Nazorg randkerkelijken

In bijna iedere gemeente heeft men wel te maken met niet betrokken kerkleden, die meestal randkerkelijken genoemd worden, en niets of vrijwel niets bijdragen. Onder een randkerkelijke wordt in dit verband verstaan, iemand die:

- in de administratie van de gemeente voorkomt;
- de laatste 5 jaar geen Kerkbalansbijdrage betaald heeft; en
- vrijwel nooit naar de kerk gaat.

Omdat deze mensen onder de categorie 'leden' begrepen worden, is het noodzakelijk hen ervan te overtuigen dat ook de kerk, waar zij als lid staan ingeschreven, geld kost. Het onderzoek naar een nieuwe communicatiestrategie van de actie Kerkbalans ("Verbreden en verdiepen") heeft aangetoond dat deze categorie gemeenteleden best bereid is een bijdrage te geven voor de instandhouding van het kerkgebouw. In de gemeenten waar men het onderdeel "verbreden" ging toepassen door de randkerkelijken te benaderen, leverde dit als resultaat op dat diverse randkerkelijke leden bereid waren door middel een automatische incasso maandelijks een bijdrage van € 5,- te betalen.

Het benaderen van de randkerkelijken vraagt in dit verband een aparte aanpak. Wanneer colleges van kerkrentmeesters daartoe willen overgaan, dan kunnen zij zich voor de verdere gang van zaken laten voorlichten door de Kerkbalans Adviseurs. Afspraken met hen kunnen worden gemaakt via het secretariaat van de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving in Dordrecht (tel. 078 – 63 93 661) of via de website www.kerkbalans.nl.

kerkrentmeesters van gemeenten die daadwerkelijke hulp en ondersteuning nodig hebben, zo optimaal mogelijk te helpen, is hulp van buitenaf nodig om KNS in de gemeenten te gaan helpen uitvoeren. Deze uitvoeringsvrijwilligers die in de meeste gemeenten beschikbaar zijn, en wanneer dat niet het geval is, in omliggende gemeenten aanwezig zijn, zullen gecoacht moeten worden door in de Kerk aanwezige professionals (betaalde krachten of vrijwilligers).

Uit contacten die de RPG in 2012 met enkele kerkrentmeesters van wat grotere gemeenten over de implementatie van KNS had, is nadrukkelijk geconstateerd dat de lokale gemeente eerder bereid is gebruik te maken van binnen de kerkelijke gemeenten aanwezige know how en deskundigheid dan gebruik te maken van externe dienstverlening. Deze uitvoeringsvrijwilligers zijn dus sterk regionaal/

lokaal gebonden. De provinciale afdelingen van de VKB, die het grondvlak goed kennen, kunnen bij dit wervings- en coördinatieproces een belangrijke rol spelen.

6. Uitgangspunten

Uitgangspunten bij dit organisatie-model zijn de onder 2. genoemde knelpunten en bij 3. gesignaleerde kansen. Hierbij moet men zich realiseren dat gemeenten in onze Kerk vrijwel geheel autonoom zijn.

Het proces zou dan als volgt kunnen verlopen:

- *Hoe wordt bevorderd dat gemeenten die behoefte hebben aan georganiseerde ondersteuning daar daadwerkelijk gebruik van maken?*

Het RCBB heeft als toezien orgaan inzicht in het gemeentelijk beleidsplan, de begroting en de rekening. RCBB weet dus welke gemeenten in de "oranje" ►

en "rood" zone verkeren en adviseert gemeenten hun geldwerving te optimaliseren. Wijst op RPG en mogelijkheden van Kerkbalansadviseur en geeft dit door aan gemeenteadviseur kerkbeheer en de RPG (uitvoering VKB). De RPG meldt dit bij Kerkbalans adviseur die met college van kerkrentmeesters contact opneemt voor een eerste bezoek.

- *Hoe zorgen we voor een follow up na een eerste contact?*
RCBB en gemeenteadviseur attenderen gemeente op voortgangproces. Is het contact met de Kerkbalansadviseur geweest? Zo ja, is er een vervolcontact met de gehele kerkenraad geweest? Enz.
- *Hoe creëren we draagvlak bij de gehele kerkenraad?*
In gesprek met kerkenraad erop wijzen dat geldwerving volgens de kerkorde een zaak van de gehele kerkenraad is. Uit de analyse die de Kerkbalansadviseur naar aanleiding van de gevoerde gesprekken maakt, moet blijken welke kansrijke elementen zoals genoemd onder 3. in de gemeente toepasbaar zijn.
- *Hoe brengen we orde aan in de plaatselijke geldwervingsorganisatie?*
Vanuit een praktische organisatievorm gezien, behoort er één aanspreekpunt voor geldwervingszorg te zijn (bij voorkeur een ouderling-kerkrentmeester) die een informele groep vrijwilligers (geldwervingscommissie) om zich heen verzamelt. De Kerkbalansadviseur inventariseert of er binnen die groep vrijwilligers met talent en tijd zijn voor uitvoering van de elementen van KNS.
- *Hoe brengen we geldwervingstalent in de gemeente?*
Wanneer het niet mogelijk is vanuit de gemeente mensen te rekruteren, dan wordt in aangrenzende gemeenten met behulp van VKB afdelingen gezocht naar een uitvoeringsvrijwilliger. Deze vrijwilligers worden gecoacht door de professionals van de Dienstenorganisatie. Zij maken een nieuwe communicatie en zorgen voor

optimaal bereik daarvan. Zij zetten een informatiesysteem op zodat er door segmentering een doelgroepenbeleid kan worden uitgevoerd. Voorts worden zij ondersteund door RPG/VKB/ Kerkbalansadviseur en de Dienstenorganisatie.

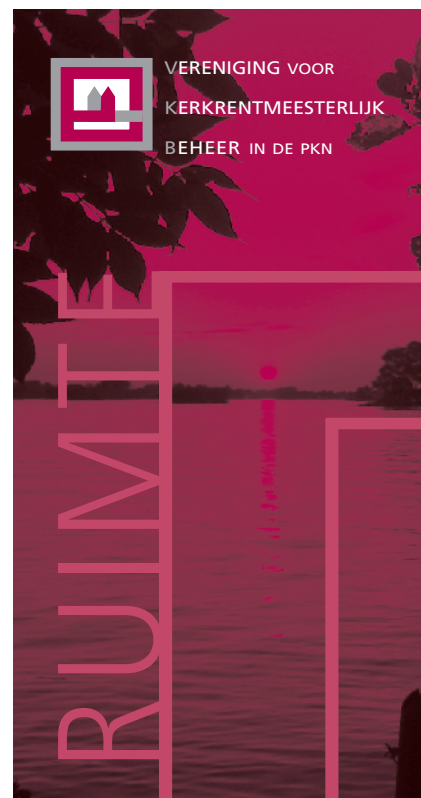
- *Hoe pakken we het onderwerp "Verbreden" aan?*
Gemeenteadviseur kerk in ontwikkeling en gemeenteadviseur kerkbeheer nemen contact op met het eerder genoemde Missionair Team van de Protestantse Kerk in Nederland en zet een missionair programma in samenwerking met de kerkenraad op. Een Kerkbalansadviseur komt hieraan niet te pas.
- *Hoe maken we andere geldwervingsonderwerpen dan Kerkbalans bespreekbaar?*
Na overleg met de Kerkbalansadviseur stemt de medewerker van de Dienstenorganisatie met de 'geldwervingscommissie' af welke andere kansen zoals onder 3. genoemd kunnen worden benut en zo ja, hoe, aldus de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving in zijn notitie van 7 november 2012.

Inmiddels is het project gestart. De Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland heeft een projectteam gevormd met de volgende personen: Nic Rijnbende, Hendrik-Jan Graber en Rik Gorter. Colleges van kerkrentmeesters kunnen zich bij het projectteam aanmelden. Verwezen wordt naar het artikel op pagina 59. Men kan zich ook via gemeenteadviseurs kerkbeheer en de adviseurs Kerkbalans aanmelden. Zie ook de website www.pkn.nl en www.kerkrentmeester.nl

Rectificatie

Op pagina 15 van hetjanuarinum-mer is bij de Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen van Zuid-Holland een onjuist telefoonnummer vermeld. Dat moet zijn: **078-676 22 76**.

■ Voorlichtingsboekje "Ruimte"

Leverbaar is het boekje "Ruimte" dat voor verschillende doeleinden geschikt is. In de eerste plaats kan het gebruikt worden voor de belijdeniscatechisanten om hun informatie te geven over de financiële behoefte van kerk en plaatselijke gemeente, over de bestuurlijke opbouw van de kerk, enz. Verder is dit boekje uitermate geschikt om uit te reiken aan de vele vrijwilligers die zich voor de plaatselijke gemeente inzetten. Tenslotte kan dit boekje op gemeenteevonden gebruikt worden om informatie te geven over de gehele organisatie van kerk en gemeente. "Ruimte" is een fraai geïllustreerd boekje, dat informatie biedt die van belang is voor alle leden, die wat meer over kerk en gemeente dienen te weten.

De prijzen zijn als volgt:
— tot 25 ex. €0,70 per ex;
— 26-50 ex. €0,65 per ex; en
— vanaf 51 ex. €0,60 per ex.

Deze prijzen zijn exclusief verzendkosten en BTW. Bestellingen kunnen gericht worden aan: Centraal Bureau van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer, Postbus 176, 3300 AD Dordrecht, tel. 078 - 63 93 664 of per e-mail: j.zwep@kerkrentmeester.nl.

Onderscheidingen van de VKB

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan

Herman 't Hoen, Hilversum, 58 jaar diverse functies ten dienste van het college van kerkrentmeesters.

H. t Hoen, Hilversum.

Wytse Adema, Sneek, 50 jaar organist.

W. Adema, Sneek.

GOUD

toegekend aan

Gerrit Kuiper, Appingedam, 42 jaar

functies ten dienste van het college van kerkrentmeesters.

G. Kuiper, Appingedam.

Cornelis Snaterse, Ermelo, 40 jaar organist.

C. Snaterse, Ermelo.

Hendrik Arie Liefhebber, Everdingen, 40 jaar diverse functies.

H.A. Liefhebber, Everdingen.

Teunis Harm Zondag, Haarlem wijkgemeente Schalkwijk, 40 jaar organist.

T.H. Zondag, Haarlem.

Pieter Ronald Saarloos, Haarlem wijkgemeente Schalkwijk, 40 jaar redacteur, stencillaar/drukker kerkblad.

P.R. Saarloos, Haarlem.

Johannes Stam, Kinderdijk-Middelweg te Nieuw Lekkerland, 49 jaar organist.

Ariena Lena Brouwer-van Steenis, Noordeloos Ontmoetingskerk, 40 jaar organist.

Jan Veldhoen, Oud-Avereest-Balkbrug, 42 jaar hulpkoster e.d. ▶

De orgelbank

De orgelbank van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer biedt plaatselijke gemeenten de mogelijkheid hun pijporgel te koop aan te bieden. Geïnteresseerden kunnen specifieke informatie over de aangeboden orgels opvragen.

Nieuw is ingeschreven een 4-voets balustradeorgel gebouwd door Vierdag Orgelbouw in 1966. Afgelopen maand is het Fama & Raadgeverorgel (12 stemmen) verkocht. Het krijgt een nieuwe bestemming in een kerk in Tokio. Naast dit orgel zijn er nog 7 orgels in het bestand opgenomen. Dit betreft instrumenten gebouwd door Pels & Van Leeuwen Orgelbouw, Kaat en Tjhuis, Leeflang, gebr. Franssen en S.F. Blank.

Voor gedetailleerde informatie over de orgelbank kunt u contact opnemen met: Centraal Bureau VKB, tel. 078-6393663, e-mail: n.dejong@kerkrentmeester.nl of raadpleeg het actuele aanbod op onze website: www.kerkrentmeester.nl.

J. Veldhoen, Oud-Avereest-Balkbrug.

Frederik Hordijk, Rotterdam-Kralingen, 40 jaar organist.

F. Hordijk, Rotterdam-Kralingen.

Geartsje Nolles-Jonker, Oude en Nieuwehorne e.o., 40 jaar organist.

G. Nolles-Jonker, Oude en Nieuwehorne e.o.

Frans Nicolaas Helmantel, Stedum, 48 jaar organist.

F.N. Helmantel, Stedum.

Hendrikus Theodorus Peppelman, Wehl, 40 jaar organist-cantor.

Maria Peppelman-Brussen, Wehl, 40 jaar kosteres en beheerster van Verenigingshuis.

H. Th. Peppelman en M. Peppelman-Brussen, Wehl.

ZILVER
toegekend aan

Judith van Dommele, Amsterdam, 36 jaar cantor.

Freerk Glas, Appingedam, 25 jaar koster Nicolaikerk.

F. Glas, Appingedam.

Johannes Henricus Maria van der Haagen, Boxtel, 30 jaar organist.

J.H.M. van der Haagen, Boxtel.

Hans Gerrit Leendert Boshuis, De Bilt, 31 jaar organisatie Kerkvenster.

H.G.L. Boshuis, De Bilt.

Johannes Paulus van Weeren, Eindhoven, 35 jaar organist.

J.P. van Weeren, Eindhoven.

Dries van den Berg, Elspeet-Vierhouten, 25 jaar organist.

D. van den Berg, Elspeet-Vierhouten.

Hendrik Jan Tijhof, Enter, 30 jaar notabel en collectant.

Gerard Clement, Kamperland, 25 jaar koster.

Janna Adriana Clement-Bouterse, Kamperland, 25 jaar koster.

BEGRAAFPLAATSDIENSTEN

- Ontwerp
- Advies
- Aanleg

Verhagen Kaatsheuvel

☎ 0416 273428

www.verhagenkaatsheuvel.nl

- Grafdelven
- Opgravingen
- Onderhoud

12120

G. Clement en J.A. Clement-Bouterse, Kamperland.

Cornelis Dignus Ampt, Oudenbosch, 25 jaar ouderling-kerkrentmeester en administrateur.

Aart van Wilgenburg, Putten, 25 jaar koster.

Frans van de Kamp, Schaarsbergen, 28 jaar koster/beheerder.

Elisabeth Margaretha Janny van de Kamp-Bosman, Schaarsbergen, 28 jaar beheerder kerkelijk centrum.

Johanna Jacoba Toet-Den Dulk, Scheveningen, 37 jaar kosteres.

J.J. Toet-Den Dulk, Scheveningen.

Jan Polderman, Sint Annaland, 25 jaar koster.

J. Polderman, Sint-Annaland.

Jantje Egberdina de Roo-Jagt, Zwartemeer "De Kapel", 25 jaar koster.

J.E. de Roo-Jagt, Zwartemeer.

BRONS

toegekend aan

Maas Johannes van den Brink, Leersum Michaëlkerk, 12½ jaar koster.

Johanna Maria van den Brink-Maarsen, Leersum, Michaëlkerk, 12½ jaar kosteres.

M.J. van den Brink en J.M. van den Brink-Maarsen, Leersum.

Arend de Haan, Rotterdam Alexanderstad, 20 jaar koster-beheerder.

A. de Haan, Rotterdam-Alexanderstad.

■ Paaswandeling in Garmerwolde

Op tweede paasdag, maandag 1 april, organiseert de Stichting Oude Groninger Kerken een paaswandeling in Garmerwolde. Onder leiding van een deskundige gids komt men alles aan de weet over de kerk en het omringende gebied. Het programma start om 14.00 uur met een wandeling en wordt hier ook om circa 17.00 uur weer afgesloten. Afsluitend onderdeel van het programma vormt een kort klassiek concert.

De kosten voor de wandeling inclusief het concert bedragen € 8 per persoon (kinderen t/m 11 jaar € 6). Donateurs van de Stichting Oude Groninger Kerken betalen € 5, terwijl hun kinderen voor € 4 mee mogen. Voor nadere informatie: info@groningerkerken.nl of telefonisch 050 - 312 35 69.

■ Cursus kerkelijk Orgelspel in Dordrecht

Organist Cor Ardesch zal in maart en juni van dit jaar twee korte cursussen kerkelijk orgelspel verzorgen op het Kam-orgel van de Grote Kerk in Dordrecht.

Op zaterdag 9 en 23 maart staat de cursus in het teken van gemeentezangbegeleiding, op zaterdag 8 en 22 juni staan de begeleidingstechnieken van nieuwe liederen uit het dan net verschenen Liedboek 2013 centraal.

Tijdens de tweedaagse cursus die in maart wordt gegeven zal onder leiding van de Dordtse stadsorganist worden stilgestaan bij het uitvoeren van bestaande zettingen en voorspelen, de registratie daarvan en het maken van eenvoudige voorspelen. Na de lancering van het in mei 2013 te verschijnen Liedboek wordt tijdens de cursus op twee zaterdagochtenden in juni ingegaan op de begeleidingstechnieken van nieuwe liederen.

De cursussen duren telkens van 10.00 tot 12.00 uur en staan open voor iedereen die zich in deze materie wil verdiepen. De kosten bedragen € 35 per cursus.

Belangstellenden kunnen zich opgeven via info@corardesch.nl, aldus een bericht in Nota Bene, een actualiteitenblad voor orgelkunst en kerkmuziek van februari 2013.

Gespecialiseerd in **restauratie** en **onderhoud** van uw **kerkgebouw**

Kijk voor referenties en meer info op www.denhoed.nl

■ RESTAURATIE ■ ONDERHOUD ■ NIEUWBOUW

dekkerdrukkerijen

hortensiastraat 10, 8903 JN leeuwarden
telefoon: (058) 233 00 00 www.dekkerdrukkerijen.nl
u kunt nu ook via onze website bestellen, zie "webdrukkerij"

VOORDELIGE COLLECTEBONNEN

1,00	1,25	1,50	2,00	2,50	5,00
1,00	COLLECTEBONNEN				5,00

ins
ure
klepel
klokken
minuten
wijzerpl
betrouw
renovatie
onderhoud
luidklokken
klokkenspele
torenuurwerk
adv

Nabben
klokkenservice
Velhorstweide 18
5709 MJ Helmond
Tel: +31 (0)6 55330003
web: www.klokkenservice.nl
e-mail: info@klokkenservice.nl

PARTNER VOOR UW:
LUIDKLOKKEN WIJZERPLATEN
TORENUURWERKEN KLOKKENSPELEN
VERGULDWERKEN ONDERHOUD EN ADVIES

Betrokken en Betrouwbaar

HUGO REBEL
MEUBELMAKERIJ

ontwerp en maatwerk

Warandebergstraat 15, 1271 ZC Huizen
T 035 5381224 E info@rebelmeubelmakerij.nl

www.kerkinterieurmaat.nl

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: **0518 43 22 99**.

VELLEMA
TORENUURWERKEN

UNETO-VNI

VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDYK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL

Pels & Van Leeuwen

NIEUWBOUW
RESTAURATIE
ONDERHOUD

Platinalaan 10
5234 GH 's-Hertogenbosch
Tel 073 641 29 51
Fax 073 642 50 55
www.pelsenvanleeuwen.nl
info@pelsenvanleeuwen.nl

ORGELBOUWERS SINDS 1903

Donatus

het vertrouwde verzekeringsloket van A tot Z

Voor kerken en kerkelijke gebouwen heeft Donatus een aantal specifieke verzekeringsproducten ontwikkeld. Ook voor kerkelijke werkers in loondienst en kerkelijke vrijwilligers heeft Donatus verzekeringen op maat. Bijvoorbeeld:

- + aansprakelijkheid en rechtsbijstand
- + auto/verkeersschade
- + CAR-verzekering
- + inboedel/inventaris
- + kerkgebouwen, pastorieën en woonhuizen
- + kostbaarheden
- + milieuschade
- + monumenten
- + ongevallen vrijwilligers
- + orgels
- + verenigingsgebouwen
- + ziekengeld
(loondoorbetaling bij ziekte)
- + ziektekosten/zorgverzekering

Graag informeren wij u nader. Bel ons gerust voor een informatiefolder of een afspraak. Ook kunt u via onze website vrijblijvend een offerte aanvragen.

Donatus

Dé kerken- en monumentenverzekeraar

www.donatus.nl tel. 073 - 5221700

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

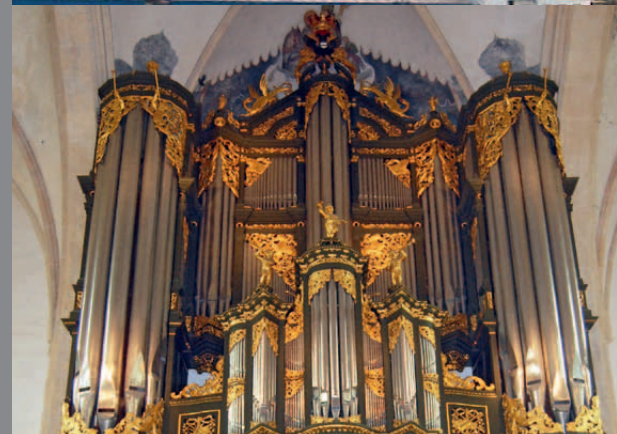
BELANGENBEHARTIGING • DIENSTVERLENING • KENNIS INSTITUUT

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer is de organisatie van beheerders in de Protestantse Kerk in Nederland. De VKB zorgt voor de belangenbehartiging en de dienstverlening voor haar leden.

Daarnaast is de Vereniging een kennisinstituut ten dienste van kerkrentmeesters en alle andere beheerders in de Kerk. De VKB beschikt daartoe over veel kennis en ervaring op het gebied van geldwerving, gebouwen en monumenten, beheer van begraafplaatsen, verzekeringen, enz.

De VKB weet wat er speelt in de kerk en in de wereld daar omheen. Zij weet wat kerkelijke gemeenten nodig hebben en zoekt daar betaalbare oplossingen voor. Protestantse gemeenten, Hervormde gemeenten, Gereformeerde kerken en Evangelisch-Lutherse gemeenten, maar ook externe relaties die binnen de doelstellingen van de Vereniging vallen, kunnen gebruik maken van de volgende diensten van de VKB:

- **MAATWERK IN VERZEKERINGEN:**
nu al ruim 6000 verzekeringen, ondergebracht bij Marsh/Mercer, voor WA, bestuurdersaansprakelijkheid, rechtsbijstand, ongevallen, fraude en beroving, vervanging van predikanten, zorg en inkomen, inkomensverzekeringen onder op maat gemaakte polisvoorwaarden en tegen uiterst scherpe premies.
- **STEUN BIJ GELDWERFING:**
al het materiaal voor de actie Kerkbalans (Nieuwe Stijl), eigen folders en brochures voor uw gemeente, advies voor de plaatselijke geldwerving.
- **ADVIEZEN VOOR BEHEERDERS:**
over kerktorens, orgels en kerkverwarming, belastingwetgeving en beheer van kerkelijke begraafplaatsen.
- **PUBLICATIES:**
handleiding voor kerkrentmeesters, modellen voor plaatselijke regelingen, overeenkomsten en tarieven.
- **ONDERSCHIEDINGEN VOOR VRIJWILLIGERS:**
draaginsignes, legplaquettes en speldjes bij jubilea van kerkelijke medewerkers.

VKB - IN DIENST VAN DE KERK

Centraal Bureau Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer
in de Protestantse Kerk in Nederland
Nicolaas Maessingel 271D, 3311 KS Dordrecht
Postadres: Postbus 176, 3300 AD Dordrecht.
Telefoon: 078 - 639 36 66, Fax: 078 - 631 59 49
E mail: info@kerkrentmeester.nl
Website : www.kerkrentmeester.nl